Obligāts kontrolekse

VISU ZEMJU PROLETARIEŠI, SAVIENOJIETIES!

Literatura un Māksla

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIEKU, KOMPONISTU, MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU LAIKRAKSTS

1948. G. | 31. OKTOBRĪ | Nr. 44 (198)

Lai dzīvo Ļeņina — Staļina komjaunatne!

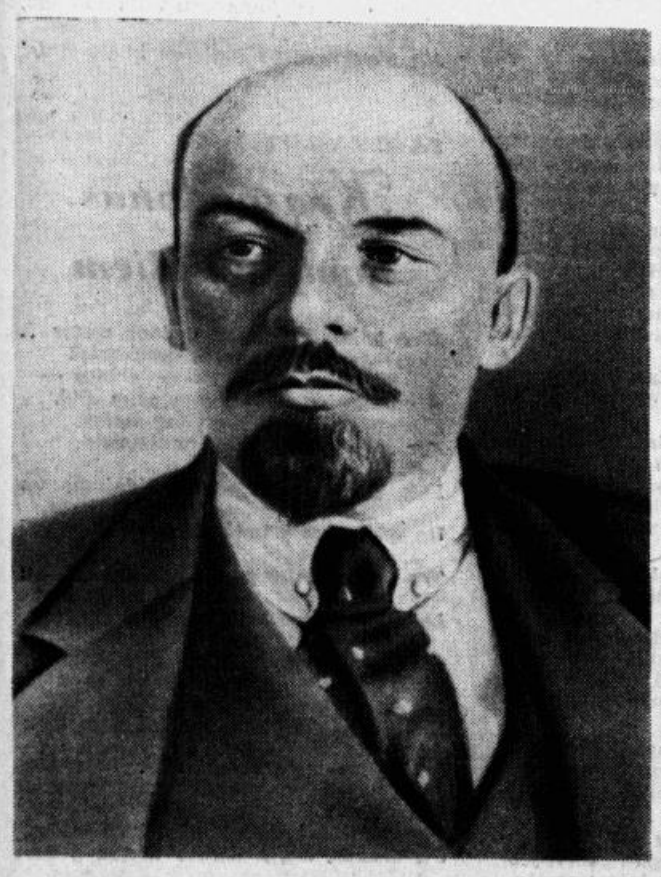

Komunistiskās jaunatnes savienībai jābūt trieciena grupai, kas ik darbā palīdz, parāda savu iniciatīvu, savu uzņēmību.

V. ĻEŅINS

Komjaunatne mums vienmēr stāvējusi mūsu cīnītāju pirmajās rindās. Es nezinu gadījumu, kad tā būtu atpalikusi mūsu revolucionarās dzīves notikumiem.

J. STAĻINS

Vissavienības Ļeņina Komunistiskajai Jaunatnes Savienībai

VK(b)P Centrālā Komiteja apsveic Vissavienības Ļeņina Komunistisko Jaunatnes Savienību tās 30. gadadienā.

Savas pastāvēšanas trīsdesmit gados Komunistiskā Jaunatnes Savienība nostaigājusi slavas pilnu cīņas un uzvāru ceļu. Boļševiku partijas vadībā Ļeņina Komjaunatne jau pēc pirmā pasaules kara izauklēja un uzaudzināja miljoniem aktīvu sociālisma cēlēju, padomju tautas uzticamu dēlu un meitu.

Mierīgās jauncelsmes gados, Staļina piecgadu laikā, komjaunieši un komjaunietes, padomju patriotisma vadīti, padarīja sevi slavenus ar aizrautīgu darbu mūsu Dzimtenes labā.

Lielā Tēvijas kara laikā komjaunieši un komjaunietes frontē un aizmugurē, armijā, flotē un aviacijā rādīja paraugu vīriešīgā cīņā par mūsu Dzimtenes godu, brīvību un neatkarību. Viņu vārdi ierakstīti chronikā par padomju tautas un tās Bruņoto Spēku varonīgo cīņu pret fašistiskajiem barbariem.

Pēckara gados — fabrikās un rūpnīcās, kolchozos un padomju saimniecībās, MTS un jaunceltnēs, zinātniskās pētniecības institutos un iestādēs — visur Komjaunatne rosīgi piedalās visas tautas cīņā par mūsu valsts saimniecības un kulturas tālāku kāpinājumu. Mācību iestāžu jaunatne — skolēni, arodskolu, dzelzceļu un FRA skolu audzēkņi, augstāko mācību iestāžu un technikumu studenti nenogurstoši apgūst zināšanas, gatavodamies stāties komunisma cēlēju rindās.

Ar pašaizliedzīgu kalpošanu Dzimtenei un savu uzticību Ļeņina-Staļina partijai Komjaunatne izpelnījusies visas mūsu tautas cieņu un mīlestību. Komjaunatne sasniegusi ievērojamus panākumus, pateicoties tam, ka tā vienmēr bijusi boļševiku partijas uzticamais palīgs un audzinājusi jaunās paaudzes labākos cilvēkus ļeņinisma garā.

VK(b)P Centrālā Komiteja novēl Ļeņina Komjaunatnei tās 30. gadadienā jaunus panākumus cildenajā darbā — jaunatnes audzināšanā uzticībā un mīlestībā uz mūsu padomju Dzimteni.

VK(b)P Centrālā Komiteja izsaka pārliecību, ka Ļeņina Komjaunatne arī turpmāk godam izpildīs savu pienākumu pret Dzimteni un ierakstīs jaunas slavas pilnas lappuses jaunatnes komunistiskās kustības vēsturē.

Lai dzīvo Ļeņina Komjaunatne!

Lai dzīvo mūsu slavenā padomju jaunatne!

Lai dzīvo mūsu vadonis un jaunatnes skolotājs — biedrs Staļins!

VISSAVIENĪBAS KOMUNISTISKĀS (BOĻŠEVIKU) PARTIJAS CENTRALĀ KOMITEJA

„PRAVDAS" korespondenta jautājumi UN BIEDRA J. V. STAĻINA ATBILDES

Jautājums: Kā jūs novērtējat rezultātus, kas panākti, apspriežot Drošības Padomē jautājumu par stāvokli Berlinē un angļu-amerikaņu un franču pārstāvju izturēšanos šajā lietā?

Atbilde: Novērtēju tos kā angļu-amerikaņu un franču valdošo aprindu politikas agresivitates izpausmi.

Jautājums: Vai taisnība, ka šā gada augustā vienreiz jau tika panākta četru lielvalstu vienošanās Berlines jautājumā?

Atbilde: Jā, taisnība. Kā zināms, šā gada 30. augustā Maskavā starp PSRS, ASV, Anglijas un Francijas pārstāvjiem tika panākta vienošanās vienā laikā veikt pasākumus, no vienas puses, transporta ierobežojumu atcelšanai, un, no otras puses, padomju zonas vācu markas ievešanai Berlinē par vienīgo valutu. Šī vienošanās neaizkar neviena prestižu, tā ievēro dalībnieku intereses un garantē tālākas sadarbības iespēju. Bet ASV un Anglijas valdības neatzina savu pārstāvju ricību Maskavā un pasludināja šo vienošanos par neesošu, t. i. pārkāpa to, nolemdamas nodot jautājumu Drošības Padomei, kur angļiem-amerikaņiem nodrošināts vairākums.

Jautājums: Vai taisnība, ka nesen Parizē, apspriežot jautājumu Drošības Padomē, neoficiālās sarunās atkal panākta vienošanās jautājumā par stāvokli Berlinē, jau pirms tā nobalsošanas Drošības Padomē?

Atbilde: Jā, taisnība. Argentinas pārstāvim Bramuglia kungam, kurš ir arī sēžu vaditājs Drošības Padomē un kurš citu ieinteresēto valstu vārdā veda neoficialas sarunas ar b. Višinski, tiešām bija rokās saskaņots projekts jautājuma atrisināšanai par stāvokli Berlinē. Bet ASV un Anglijas pārstāvji atkal pasludināja šo vienošanos par neesošu.

Jautājums: Kas tad te ir par lietu, vai nevar paskaidrot?

Atbilde: Lieta ir tā, ka ASV un Anglijas agresīvās politikas iedvesmotāji neuzskata sevi par ieinteresētiem vienošanās un sadarbībā ar PSRS. Viņiem nav vajadzīga vienošanās un sadarbība, bet sarunas par vienošanos un sadarbību, lai varētu, izjaucot vienošanos, uzvelt vainu PSRS un ar to «pierādīt», ka ar PSRS nav iespējams sadarboties. Kara kurinātāji, kas cenšas izraisīt jaunu karu, visvairāk baidās no vienošanās un sadarbības ar PSRS, jo vienošanās politika ar PSRS satricina kara kurinātāju pozicijas un atņem jēgu šo kungu agresivai politikai. Tieši tādēļ viņi izjauc jau noslēgtas vienošanās, neatzīst savu pārstāvju ricību, kuri kopā ar PSRS izstrādājuši tādas vienošanās; pārkāpjot Apvienoto Naciju Organizacijas Statutus, viņi nodod jautājumu Drošības Padomei, kur viņiem nodrošināts vairākums, un kur viņi var «pierādīt» visu, kas tiem patīk. To visu dara tādēļ, lai «parādītu», ka nav iespējams sadarboties ar PSRS, lai «parādītu», ka jauns karš nepieciešams, un ar to sagatavotu apstākļus kara izraisīšanai.

ASV un Anglijas pašreizējo vadītāju politika ir agresijas politika, jauna kara izraisīšanas politika.

Jautājums: Bet kā lai novērtē sešu valstu — Ķīnas, Kanadas, Beļģijas, Argentinas, Kolumbijas un Sirijas — pārstāvju izturēšanos Drošības Padomē?

Atbilde: Acīm redzot šie kungi atbalsta agresijas politiku, jauna kara izraisīšanas politiku.

Jautājums: Ar ko tas viss var beigties?

Atbilde: Tas var beigties tikai ar jauna kara kurinātāju kauna pilnu neveiksmi. Čerčils, galvenais jauna kara kurinātājs, jau panācis to, ka zaudējis savas nacijas uzticību un visas pasaules demokratisko spēku uzticību. Tāds pats liktenis sagaida visus citus kara kurinātājus. Tautu atmiņā vēl pārāk dzīvas nesenā kara šausmas, un pārāk lieli ir sabiedriskie spēki, kas aizstāv mieru, lai Čerčila skolēni agresijas lietās spētu pārvarēt tos un pievērst jaunam karam.

PSRS Augstākās Padomes Prezidija DEKRETS

PAR VISSAVIENĪBAS ĻEŅINA KOMUNISTISKĀS JAUNATNES SAVIENĪBAS APBALVOŠANU AR ĻEŅINA ORDENI

Par izciliem nopelniem Dzimtenes labā, padomju jaunatnes komunistiskaja audzināšanā un par aktīvu līdzdalību socialistiskajā jauncelsmē, sakarā ar 30. gadadienu kopš VĻKJS dibināšanas, apbalvot Vissavienības Ļeņina Komunistisko Jaunatnes Savienību ar Ļeņina ordeni.

PSRS Augstākās Padomes Prezidija Priekšsēdētājs N. ŠVERŅIKS

PSRS Augstākās Padomes Prezidija Sekretars A. GORKINS

Maskavā, Kremlī,
1948. gada 28. oktobrī

ĻEŅINA-STAĻINA KOMJAUNATNES 30 GADI

Pagājuši 30 gadi, kopš I Viskrievijas strādnieku un zemnieku jaunatnes savienību kongresa, kas lika pamatus Krievijas Komunistiskajai Jaunatnes savienībai.

«Komjaunatnes dibināšana, — rakstīja M. I. Kaļiņins, — būtībā bija jauns solis uz priekšu pa socialisma celtniecības ceļu mūsu zemē. Šis vēsturiskais notikums radīja pricipiali jaunu pavērsienu jautājumā par jaunatnes lomu sabiedriskajā dzīvē. Komjaunatne saliedēja strādnieku un zemnieku jaunatni un stiprām saitēm saistīja to ar komunistisko partiju.»

Trīsdesmit gadu laikā Ļeņina-Staļina komjaunatne partijas vadībā godam nostaigājusi uzvarām bagātu cīņas ceļu, kļuvusi par padomju jaunatnes daudzmiljonu organizaciju.

Komjaunatnes idejiskuma, kaujas spēju un organizētības avots ir boļševiku partijas un tās vadoņu Ļeņina un Staļina vadība. Visu savu slaveno kaujas ceļu komjaunatne nostaigājusi zem boļševiku partijas karoga.

Revolucionarā jaunatne jau 1905. gadā aktīvi piedalījās cīņās pret carismu. Jau tad boļševiku partija strādnieku jaunatnē saskatīja ievērojamu revolucionaro cīnītāju rezervi.

Lielā Oktobra cīņās par jauno padomju valsti revolucionarā jaunatne godam attaisnoja partijas dāvāto uzticību. Tāpat cīņās pret baltgvardiem un ārzemju interventiem bargajās pilsoņu kara dienās komjaunatne ar savām krūtīm aizstāvēja jauno socialistisko Tēviju, parādīja neaizmirstamus varonības piemērus, norūdījās, nobrieda, izauga.

Pēc pilsoņu kara Ļeņina un Staļina neatslābstošā uzmanība komjaunatnei un gādība par to palīdzēja Komjaunatnes savienībai ieņemt īsto vietu socialistiskās celtniecības darbā. Ļeņina runa Komjaunatnes savienības III kongresā 1920. gada oktobrī kļuva par ļeņiniski staļiniskās komjaunatnes darbības programas pamata dokumentu. Tanī izsmeloši un skaidri noteikts komjaunatnes turpmākās darbības galvenais virziens — jaunatnes komunistiskā audzināšana un piedalīšanās socialistiskajā celtniecībā.

Izpildot boļševiku partijas, tās vadoņu Ļeņina un Staļina norādījumus, komjaunatne aktīvi ieslēdzās zemes socialistiskās jauncelsmes darbā.

Komjaunatne ne mirkli nepiemirsa biedra Staļina norādījumu turēt valsti mobilizacijas gatavībā, būt gataviem dot iznīcinošu triecienu katram uzbrukumam mūsu zemei.

Tēvijas kara dienās cīņās pret hitlerisko Vāciju Ļeņina-Staļina komjaunatne parādīja neredzētu masu varonību. Pirmie cīnītāji, kuri saņēma augstāko valdības apbalvojumu — Padomju Savienības Varoņa nosaukumu — bija komjaunieši lidotāji: Gastello, Talalichins.

Tikpat varonīgi padomju jaunatne strādāja arī aizmugurē, nodrošinot fronti ar visu nepieciešamo. «Uz visiem laikiem ieies vēsturē padomju sieviešu un mūsu slavenās jaunatnes nekur neredzētā varonība darbā, kura uz saviem pleciem iznesa galveno darba smagumu fabrikās, rūpnīcās, kolchozos un sovchozos,» — tā jaunatnes lomu aizmugurē novērtēja biedrs Staļins.

Pēc Lielā Tēvijas kara Ļeņina komjaunatne ieslēdzās cīņā par biedra Staļina un boļševiku partijas izvirzīto uzdevumu: tuvākajās trijās piecgadēs panākt un pārspēt ekonomiskā ziņā attīstītākās kapitalistiskās valstis. Jau 1947. gada pirmajos 10 mēnešos vairāk nekā 10 milj. jauno strādnieku izpildīja un pārsniedza viena gada normas.

Arī Latvijas komjaunatnei ir senas slavenas revolucionaras kaujas tradicijas.

Latvijas komunistiskās partijas vadībā komjaunatne ar ieročiem rokās varonīgi aizstāvēja Padomju Latviju 1919. gadā, bet pēc tās krišanas pāriet pagrīdē un sāk revolucionaro cīņu pret buržuaziju. Ne nacionalās buržuazijas terors, ne smagie pagrīdes apstākļi nespēja nomākt un apklusināt jaunatnes revolucionaro degsmi.

Nekad Latvijas jaunatne neaizmirsīs vienpadsmit varonīgos Valmieras komjauniešus pagrīdniekus, kas, paši ejot bojā, iededzināja Latvijas darba jaunatnē naidu pret latviešu tautas verdzinātājiem.

Daudz slavenu lappušu Tēvijas kara vēsturē rakstīja Latvijas komjaunieši. Šajās bargajās dienās neaizmirstamu varonību parādīja Imants Sudmalis, Tamara Kalniņa, Milda Kandate, Vilis Samsons, Paeglis, Ratnieks un simtiem citu Padomju Latvijas komjauniešu. No visu apbalvoto latviešu strēlnieku kopskaita vairāk nekā 7.000 bija komjaunieši.

Vēl nebija atbrīvota visa Padomju Latvijas teritorija no vācu okupantiem, kad, atsaucoties republikas partijas un valdības aicinājumam, Latvijas jaunatne, ar komjaunatni priekšgalā, stājās pie republikas rūpniecības, transporta un enerģetikas atjaunošanas. Ar lepnumu varam atzīmēt, ka republikas nozīmīgāko uzņēmumu — Ķeguma, Rīgas elektrostacijas, Slokas un Jaunciema papīrfabriku, VEF, Daugavpils tramvaja izbūvē piedalījās ne viens vien tūkstotis mūsu komjauniešu un jauniešu.

Sevišķi augstu uzbangoja jaunatnes darba sajūsma, gatavojoties VĻKJS 30. gadadienai. Socialistiskajā sacensībā par godu šai jubilejai piedalījās 17.000 darba jauniešu, no tiem 12.000 līdz 29. oktobrim izpildīja savas šā gada darba normas. Simtiem mūsu rūpniecības komjauniešu un jauniešu veikuši piecu un vairāk gadu darba normas.

Padomju Latvijas laukos, kas strauji pārveidojas uz socialisma pamatiem, komjaunatne aktīvi palīdz boļševiku partijai kolchozu izveidošanā un nostiprināšanā, bagātas ražas izaudzēšanā un novāksanā. Tikai nepilnu pēdējo divu mēnešu laikā republikā noorganizētas tuvu pie 150 komjaunatnes organizaciju kolchozos. Gatavojoties komjaunatnes 30. gadadienai, vairākos republikas apriņķos uz komjauniešu iniciatīvu noorganizēti kolchozi, kas nosaukti komjaunatnes vārdā.

Slavenā Ļeņina-Staļina komjaunatne, atzīmējot savu jubileju, atskatās uz panākumiem un slavas bagātu nostaigāto cīņas ceļu. Padomju valdība un boļševiku partija apbalvojusi VĻKJS ar kaujas Sarkanā Karoga, Darba Sarkanā Karoga un diviem Ļeņina ordeņiem.

Komjaunatnes organizacijas slavenie panākumi bija iespējami, pateicoties boļševiku partijai, Ļeņina un Staļina gudrajai vadībai. Partijas vadībā — komjaunatnes spēku avots, tās panākumu ķīla. Atzīmējot savu 30. gadadienu, komjaunatne ne mirkli neaizmirst biedra Staļina norādījumu par to, ka partijas vadības nodrošināšana ir pats galvenais un pats svarīgākais visā komjaunatnes darbā.

Izpildot boļševiku partijas un lielā Staļina norādījumus, komjaunatne strādās, lai vēl joprojām uzlabotu padomju jaunatnes audzināšanu padomju patriotisma garā, rokas nenolaižot cīnīsies par piecgades veikšanu pirms termiņa, par komjaunatnes organizaciju tālāku politisku un organizatorisku nostiprināšanu, par visas padomju jaunatnes iesaistīšanu cīnā par mūsu mērki — komunismu.

Tautu vadonim, padomju jaunatnes skolotājam un draugam

JOSIFAM VISARIONOVIČAM STAĻINAM

No Padomju Savienības komjauniešiem un jauniešiem

Dārgais biedri Staļin!

Vissavienības Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības 30. gadadienā mēs griežamies pie Jums, Lielā tautu vadoņa, padomju jaunatnes gudrā skolotāja un drauga, ar kvēlas mīlas, bezgalīgas uzticības un dziļas pateicības vārdiem.

Viss komjaunatnes trīsdesmit gadu ceļš, visa tās darbība nesaraujami saistīta ar boļševiku partiju, ar Ļeņina vārdu, ar Jūsu vārdu, biedri Staļin. Ļeņina-Staļina partija radīja un izaudzināja komjaunatni, izaudzināja drosmīgu komunisma cīnītāju cilti. Partijas vadībā komjaunatne audzina padomju jaunatni komunistiskā garā.

Mēs esam laimīgi, ka dzīvojam un cīnāmies lielajā Staļina laikmetā, strādājam Jūsu ģenialajā vadībā, palīdzam dārgajai mātei — Vissavienības Komunistiskajai boļševiku partijai stiprināt un augšup celt pirmo socialistisko valsti pasaulē. Komjaunatne godam nes Lielā Ļeņina vārdu. Ar pašaizliedzīgu kalpošanu savai Tēvzemei komjaunatne izpelnījusies padomju tautu cieņu un atzinību. Tās nopelni atzīmēti ar Padomju valdības augstiem apbalvojumiem — Ļeņina ordeni, Sarkanā Karoga un Darba Sarkanā Karoga ordeņiem.

Komjaunatnei, visai padomju jaunatnei par saviem panākumiem jāpateicas boļševiku partijas vadībai, Jūsu tēviškīgajai gādībai, dārgais biedri Staļin.

Visu to, kas dzīvē skaists un vēlams,
Visu to, ko dzīvē labu rod,
Jaunatnei ar roku plašu, kvēlu
Partija ir devusi un dod.

Viņai vien lai pateicamies tieši,
Ka mūs varas svešas nenomāc.
Viņā saliedēta, tverta cieši
Tautas sirdsapziņa, gods un prāts.

Dod tai sevi darbā, cīņā bargā,
Mūsu dzīve tur un nākotne.
Viņa lielā, varenā mūs sarga,
Viņa māte mums un vadone.

Partija mums visu iedevusi,
Kas mēs esam, kas mūs sagaida.
Mūsu spēks — to viņa izkalusi,
Mūsu saule — viņas iedegta!

Padomju jaunatne — vislaimīgākā jaunatne pasaulē. «Labs amats — būt cilvēkam zemes virsū» — teica Aļeksejs Maksimovičs Gorkijs. Mūsu zemē ar boļševiku partijas gādību un uzmanību lolots un izaudzināts jauns cilvēks, kas bezgala mīl socialistisko Dzimteni, bezgala uzticīgs padomju tautai.

Padomju cilvēku augstās morālās īpašības izpaudās visā diženumā un krāšņumā Lielā Tēvijas kara gados. Padomju tauta boļševiku partijas vadībā, ar Jums, biedri Staļin, priekšgalā varonīgā cīņā nosargāja savas Dzimtenes godu, brīvību un neatkaribu. Mūsu laika biedri un nākamās paaudzes vienmēr atcerēsies, ka Padomju Savienība Jūsu ģenialajā vadībā izglāba Eiropas mieru mīlošās tautas no fašistiskās verdzības, nostiprināja socialisma un demokratijas spēkus. Mēs esam laimīgi, ka šai cīņā padomju jaunatne attaisnojusi Jūsu lielo uzticību.

Dārgais biedri Staļin!

Visu savu dzīvi mēs veltījam cīņai par mūsu socialistiskās valsts nostiprināšanu un augšanu, par komunisma uzvaru. Darbs mūsu zemē kļuvis par godu, slavas, drosmes un varonības lietu.

Lielu lepnumu par savu Dzimteni un prieku par rītdienu mums rada tas, ka visās Padomju Savienības malās rit straujš jaunrades darbs, kas pārveido mūsu zemi, stiprina tās ekonomisko un militaro varenību. Arvien vairāk uzņēmumu, kolchozu, padomju saimniecību un MTS pirms termiņa izpilda un pārsniedz piecgades plānu. Šajā visas tautas darbā, dārgais biedri Staļin, aktivi un pašaizliedzīgi piedalās jaunatne.

Gatavošanās VĻKJS 30. gadadienai radīja jaunu jaunatnes radošās aktivitates kāpinājumu. Vairāk nekā miljons jauno strādnieku izpildījuši savas gada normas. Vairāk nekā 300 tūkstoši jauno strādnieku veikuši četru un piecu gadu uzdevumus. Grūti uzskaitīt jaunatnes iniciativas un izgudrošanas spēju dažādās izpausmes cīņā par piecgades plāna izpildīšanu pirms termiņa. Jaunatne sagaida savus svētkus ar jauniem panākumiem. Ikvienam gribas sagatavot darba veltī mīlotajai mātei — Dzimtenei.

Maskavas, Ļeņingradas un Staļingradas komjauniešu partijas organizacijas vadībā pacēlā karogu cīņai par ekonomiju un taupību uzņēmumos. Viņu ierosmi uztvēra jaunatne visā zemē. Jaunie strādnieki neatlaidīgi cīnās par valsts materialu un jēlvielu ekonomiju, gādā par instrumentu un eļļošanas materialu taupīgu izlietošanu. Komjaunatnes organizacijas uzņēmumos nodibinājušas desmitiem tūkstošus kontrolposteņu, kas cīnās pret nesaimniecisku rīkošanos ar socialistisko īpašumu.

Mūsu rūpniecības nemitīgais pieaugums un jaunas technikas apgūšana prasa sagatavotus kadrus. No strādnieku jaunatnes vidus nākuši tūkstošiem meistaru, techniķu, inženieru, kas prasmīgi un ar ierosmi strādā atbildīgos ražošanas iecirkņos. Strādnieku šķirai cienīgus papildinājumus gatavo arodu, dzelzceļu un fabriku-rūpnīcu apmācības skolas.

Kolchozu, padomju saimniecību un MTS jaunieši aktivi piedalās visas tautas darbā par lauksaimniecības tālāku kāpinājumu. Desmitiem apgabalu, novadu un republiku šogad pirms termiņa izpildīja un pārsniedza lauksaimniecības produktu piegādes plānus valstij. Šīs uzvaras sasniegšanā liela nozīme bija jaunajiem kolchozniekiem un kolchozniecēm, MTS un padomju saimniecību darbiniekiem. No viņu vidus izaudzis slavenais socialistiskās lauksaimniecības un lopkopības meistaru pulks. Atzīmējot šo darba rūķu — cīņas entuziastu par jauniem panākumiem lauksaimniecībā — nopelnus, padomju valdība piešķīrusi augsto Socialistiskā Darba Varoņa nosaukumu 302 komjauniešiem, vairāk nekā 6 tūkstošus jauno kolchozniecu un padomju saimniecību darbinieku Padomju valdība apbalvojusi ar Padomju Savienības ordeņiem.

Boļševiku partija un Padomju valdība darījusi jaunatnei pieejamas visas zinātnes un kulturas bagātības. Mūsu zemē miljoniem jauniešu ieguvuši augstāko un vidējo izglītību. Tagad skolās mācās 33 miljoni audzēkņu. Augstskolās mācās apmēram miljons studentu. Valsts technikumos mācās 1.097 tūkstoši audzēkņu.

Padomju varas gados mūsu zemē zinātne un kultura pacēlusies neaizsniedzamā augstumā. Padomju zinātniekiem radīti visi apstākļi auglīgam darbam tautas labā. Viņu vidū ir ne mazums komjaunatnes audzēkņu. Augstskolās, zinātniskās pētniecības institutos, laboratorijās, konstruktoru birojos aug jauni nākamo zinātnes un technikas darbinieku kadri.

Mēs esam lepni, ka kopā ar vecāko paaudzi jaunu, dziļi idejisku, mākslinieciski augstvērtīgu literaturas un mākslas darbu radīšanā sekmīgi strādā talantīgā jaunatne. Visā zemē pazīstami jauno rakstnieku, mākslinieku un mūzikāru vārdi, kuru darbi guvuši plašu atzinību un saņēmuši augstu apbalvojumu — Staļina premiju. Nevar būt šaubu, ka tuvākajā laikā visa zeme uzzinās jaunus izcilu zinātnes un technikas, literaturas un mākslas darbinieku vārdus, kas izvirzīti no jaunatnes vidus un kurus izaudzinājusi boļševiku partija.

Komjaunatnes organizacijas pastāvīgi gādā par pionieru un skolēnu audzināšanu. Pagājušajā mācību gadā skolās uzlabojās sekmes un disciplina. Skolēni iepriecināja Dzimteni ar teicamām un labām sekmēm mācībās. Šīs sekmes bija skolotāju spraigā darba rezultats.

Padomju skolēniem ir ar tautu kopīgas intereses, viņi aktivi piedalās sabiedriskajā dzīvē. Konkursā par labāko jauno dārzkopi piedalās 4,5 miljoni skolēnu. Vienā gadā viņi iestādījuši vairāk nekā septiņus miljonus augļu koku un 1,5 miljoni ogu krūmu.

Jau trīs gadus skolēni vasaras brīvlaikā organizēti dodas ceļojumos pa dzimto novadu. Vairāk nekā četri miljoni skolēnu šogad ceļoja pa kalnu takām, pa upēm un ezeriem, plašām stepēm, mežu ceļiem, pētīdami dzimto novadu. Četri miljoni bērnu pavadīja šā gada vasaru pionieru un turistu nometnēs, meža skolās un atveseļošanās laukumos.

Mūsu jaunatnei jāaug veselai idejiski un fiziski. Komjaunatnes organizacijas tiecas aktivi attīstīt masu fizisko kulturu un sportu jaunatnes vidū. Šogad mēs organizējām socialistisko sacensību starp apgabalu, novadu un republiku komjaunatnes organizacijām par labāku fizkulturas un sporta darba izveidošanu. Īsā laikā komjaunieši un jaunieši izbūvējuši 560 stadionus un vairāk nekā 30.000 dažādu sporta laukumu. Nozīmes «Gatavs darbam un PSRS aizsardzībai» iegūšanai normas izpildīja vairāk nekā pusotra miljona jauniešu. Šogad padomju sportisti uzstādījuši 140 jaunus Vissavienības rekordus. Jaunieši un jaunietes uzstādījuši 50 Vissavienības rekordus.

Bruņoto Spēku jaunie karavīri sekmīgi studē Lielā Tēvijas kara pieredzi, jauno kara techniku un paaugstina savu kara meistarību. Bruņoto Spēku komjauniešu un jauniešu vidū aug kaujas un politisko mācību teicamnieku rindas. Ne mazums jauno lidotāju par sekmīgu jaunās technikas apgūšanu apbalvoti ar valdības apbalvojumiem.

Jūs, dārgais biedri Staļin, mums mācāt neapmierināties ar sasniegto, vienmēr tiekties uz priekšu un tikai uz priekšu, iet preti grūtībām un pārvarēt tās, pašaizliedzīgi kalpot savai Dzimtenei. Mēs apsolām Jums, biedri Staļin, izpildīt šos norādījumus.

Dienās, kad padomju ļaudis strādā mierīgu radošu darbu, Amerikas un Anglijas imperialisti atjauno fašismu. Visu zemju vienkāršie ļaudis redz, ka reakcionari no angļu-amerikaņu nometnes grib iededzināt jaunu pasaules karu un lolo bezprātīgu sapni par pasaules kundzību. Imperialistiem ir padomā verdzināt Eiropu un Aziju, viņi draud ar atomu bumbām, pielieto masveida teroru, šantažu, neapvaldītus pretpadomju apmelojumus.

Slikts stāvoklis imperialistu kungiem, ja tie laiž darbā ieroci no hitleriešu arsenala!

Mēs labi saprotam cēloņus nervozitatei un hitleriskajam jandaliņam imperialistu nometnē, reakcijas naidam pret demokratijas un socialisma spēkiem.

Imperialistiem nepagriezt atpakaļ vēstures ratu! Demokratijas spēki nepārtraukti aug, tie ir neuzvarami! Mēs dzīvojam laikmetā, kad visi ceļi ved uz komunismu. Diženās komunisma idejas iedvesmo cīņai miljonus cilvēku, sakļauj visu progresivo cilvēci varenā demokratiskā nometnē, kuras priekšgalā stāv Padomju Savienība.

Dārgais biedri Staļin!

Visas mūsu padomju tautas priekšā mēs Jums svinīgi zvēram — ari uz priekšu būt vienmēr mūsu lielās socialistiskās Dzimtenes, Vissavienības Komunistiskās boļševiku partijas uzticamiem un nelokāmiem dēliem un meitām, visu savu dzīvi veltīt cīņai par komunisma uzvaru.

Drīz sanāks kārtējais VĻKJS XI kongress. Mēs sagaidīsim savu kongresu ar jaunām uzvarām darbā, vēl plašāku vērsīsim socialistisko sacensību par pēckara piecgades izpildīšanu un pārsniegšanu pirms termiņa, par taupību un ekonomiju, par produkcijas ražošanu virs plāna.

Apsolām Jums, biedri Staļin, nenogurstoši strādāt kolchozu un padomju saimniecību laukos, panākt lauksaimniecības tālāku kāpinājumu, lopu skaita pieaugumu un lopkopības produktivitates paaugstināšanu. Mēs netaupīsim savus spēkus zemkopības kulturas celšanai, pilnīgai uzvarai pār sausumu valsts stepju un mežu-stepju rajonos, lielā dabas pārveidošanas plāna realizēšanai. Mēs vairosim augstas ražas meistarību, mičuriniešu un socialistiskās zemkopības mechanizatoru rindas.

Mēs vēl neatlaidīgāk studēsim Marksa-Engelsa-Ļeņina-Staļina diženo mācību, apgūsim visas cilvēces uzkrātās bagātības, studēsim un cildināsim progresivo padomju zinātni, techniku un kulturu.

Iegaumēdami diženā Ļeņina novēlējumus un Jūsu, biedri Staļin, aizrādījumus par to, ka jāmācās komunisms, jāapgūst zinātne, miljoniem skolnieku un studentu sola Jums gūt jaunas sekmes zināšanu un zinātņu apgūšanā.

Tāpat kā visi mūsu zemes zinātnieki, padomju zinātnes, technikas un kulturas jaunie darbinieki vēl cītīgāk pūlēsies, lai izpildītu Jūsu norādījumus — tuvākajā laikā pārsniegt ārzemju zinātnes sasniegumus.

Komjaunieši un komjaunietes sola Jums, dārgais vadoni un skolotāj, ka viņi ari turpmāk audzinās visu jaunatni bezgalīgā mīlestībā un uzticībā boļševiku partijai, Dzimtenei, Jums biedri Staļin. Mēs centīsimies panākt, lai katra komjaunatnes pirmorganizacija kļūtu par īstenu jaunatnes audzinātāju un organizētāju. Mēs solām Jums nemitīgi paplašināt jaunatnes idejiski politisko un kulturalo apvārsni, palīdzēt skolu direktoriem un skolotājiem audzināt pionierus un skolniekus kvēlā padomju patriotisma garā un uzticībā Ļeņina-Staļina partijai.

Komjaunieši, Bruņoto Spēku jaunie kareivji, sola Jums, diženais karavadoni, Padomju Savienības Ģeneralisimuss, vēl neatlaidīgāk apgūt militaro meistarību, izstudēt Lielā Tēvijas kara pieredzi, no dienas dienā uzlabot savu kaujniecisko un politisko sagatavošanos.

Mēs solām Jums, biedri Staļin, būt vienmēr modriem, lai nekādi starptautiskās reakcijas izlēcieni nepārsteigtu mūs nesagatavotus. Mēs esam gatavi jebkuros apstākļos un par jebkuru cenu aizstāvēt padomju valsts intereses.

Mūsu dārgais vadoni, tēvs un skolotāj!

Jūs vedat mūsu tautu pretim diženam mērķim — komunismam. Padomju jaunatnei kopā ar visu tautu praktiski šis mērķis jārealizē un jādzīvo komunistiskajā sabiedrībā. Diženais mērķis rada mūsu jaunatnē milzīgu neizsīkstošu enerģiju. Boļševiku partijas iedvesmoti, mēs gribam dzīvot tā, lai katra diena dotu labumu mīļajai Tēvzemei. Ar Ļeņina vārdu Jūsu vadībā, biedri Staļin, zem boļševiku partijas karoga mēs ieejam saulainā rītdienā, ejam uz komunismu.

Mūsu karsti lolotais sapnis — būt tādiem kā Ļeņins, būt tādiem kā Staļins. Mēs mīlam savu diženo Dzimteni — Padomju Savienību. Mūsu Tēvzemes uzplaukuma, Ļeņina-Staļina diženās lietas vārdā mēs esam gatavi jebkuriem pārbaudījumiem.

Saule darbā un cīņās mūs vadoņa vārds
Kā gvardijas mirdzošais karogs,
Deg jaunatnes sirdīs kā rītausma sārts,
Spožs vienmēr kā saule mums staro.

Tu skolotājs mūsu. Tu vadons un tēvs,
Šīs dzīves un liksmības vīti.
Tev solām: neviens no mums nelieksies glēvs,
Drošs Tēvzemei kalpos ik brīdi.

Mēs solāmies, zemi šo aizstāvot,
Kā varoņi cīnīties sīvi.
Pat jaunību savu mēs gatavi dot
Par tautu, tās laimi un brīvi.

Lai jaunatnes vārdā šis solījums skan
Pilns spēka un priecīgu jausmu:
Ar darbu un cīņiņos sasniegsim gan
Mēs Komunas saulaino ausmu.

Lai dzīvo šī tauta — tai varoņu daudz,
Šī valsts, kādas citur vairs nava!
Lai viņam, kas Komunā ieiet mūs sauc —
Lai lielajam Staļinam slava!

Mirdz Ļeņina karogs pār galvu mums spožs,
Māj dzīve kā ziedoša pļava.
Lai viņam, kas cīņās mūs izvada drošs —
Lai lielajam Staļinam slava!

Mēs solojam stipri, liels mērķis mums dots,
Mūs audzina partija sava!
Lai viņam, kas jaunības lepnums un gods —
Lai lielajam Staļinam slava!

No krūtīm kā dziesma šis solījums trauc,
Mūs vieno par brālīgu saimi.
Daudz gadu lai, vadoni dārgais, Tev ļauts
Mums dzīvot par prieku un laimi!

Lai dzīvo mūsu varenā Dzimtene — Padomju Socialistisko Republiku Savienība!

Lai dzīvo mūsu diženā Ļeņina-Staļina partija, padomju tautas uzvaru organizatore un vadītāja!

Lai dzīvo mūsu izcilais vadonis un skolotājs, mīlotais biedrs STAĻINS!

Vēstuli apsprieduši un pieņēmuši uzņēmumu, kolchozu, padomju saimniecību, skolu, mācības iestāžu, karaspēka daļu, iestāžu jaunatnes sapulcēs 33.477 219 jauniešu.

ALEKSANDRS ČAKS

Imants Sudmalis kaujā pie Borisovas

Baltkrievijas tumšie leknie meži.
Junijs karsts. Borisova guļ pelnos.
Vējš dzen pāri padebešus melnos:
Spītīgi un asi tie kā eži.

Partizani dodas uzbrukumā,
Paslīd solis skuju klājā glumā.
Nāsis ievelk ogu smaržu tīru.
Droši ejot redz pēc vira vīru.

Imants ložmetējnieks. Cietš un trāpīgs.
Šoseja, tā jānosarga labi.
Sūnās ložmetējs ar kaujas slāpi.
Ložmetējs un Imants draugi abi.

Saule zilgmē uguns pieliets kurvi.
Partizani sojo uzbrukumā.
Imants meža malas zālē glumā
Ir aiz tiem kā slēgtas ozoldurvis

Saule vien uz lielā ceļa spīdēs.
Te neviens vairs garām nepaslīdēs.

Pēkšņi lejup zib no tuvā kalna,
Putekļos balts, kā to klāju salna,
Vieglais auto. Ātrs. Tuvāk, tuvāk
Imants. Īsa kārta. Ložu skuvā
Vieglais stājas. Šoferis pie stūres
Saļimst, stiklos savu galvu dūris.
Viņā grāvī ielec divi bāli —
Adjutants ar savu ģenerali.

Ģeneralis naidā sīvs un pretīgs
Ložu kārtai granātu met preti.
Minute ir stindzinoši grūta.
Turies: partizani uzbrukumā.
Imants granatu kampj lidojumā,
Ģeneralim atpakaļ to sūta.

«Še tev, fašist, paša uguns kālis!»
Beigts ir adjutants, ir ģeneralis.

Veiklāks turp par saules staru Imants,
Kur tie abi sastingst nāves rimā.
Acis tukšas tiem kā izšauts patrons.
Dokumentus noderīgus atrod,
Kaut turpat no trijiem smagiem auto
Abu sardze ķēdē izirst šaudot.
Imants.
Un tad kaujas pieaugošā dimā
Atiet viņš ar savu ložmetēju.
Nenotveramāks vēl pat par vēju.

JĀNIS RADZE

Sveiciens jums, komjaunieši!

Jūs Ļeņina iešķiltās dzirksteles liesma,
Jūs Staļiņa tēvišķais lolojums.
Jūs spēka un gaviļu pārpilna dziesma,—
Visskaistākā jaunība pieder jums.

Jūs, partijas vadīti, karogu nesat,
Caur vētrām pret sauli kas droši skrej;
Jūs cīņām un uzvarām radīti esat,
Kā varoņi kalpojat Dzimtenei.

Jūs padomju jaunatnes labākā daļa,
Jūs redzot, mums acis lepnumā mirdz;
Skan dziesma jums brīva un laimīga, skaļa,
Jūs trauksmainās šodienas kvēlā sirds!

PĀVILS VĪLIPS

Krasnodonas komjauniešiem

Zied balta ūdensroze melnos matos...
Es Krasnodonas komjauniešu vaigā skatos —
Aiz cita cita gar manām acīm slīd.
Zied balta ūdensroze Uļas matos.
Pār stepi smaržodama saule spīd.

Lūk, jaunība, lūk, domu lidojums un straujums,
Un spēks, kas dzimtā zemē gūts un sirdī krāts,
Tas katru darbu pacelt spēj ar stingru sauju,
Lai gaisma logā krīt, kas plaši darināts.

— Ai mūsu dzīve, ai, cik viņa laba!
Nu līdz pat apvārsnim un vēl jo tālāk traukties drīkst,
Ik diena aizšķiras kā mīļu rakstu lapa, —
Bet lūk — pār mūsu galvu kaut kas draudīgs likst.

Zvadz kāša krusta tanku kāpurvažas,
Un druvas, augļu dārzus dzelzu pēdas min.
Caur saules sakarsēto gaisu meseršmiti brāžas
Un irdni graujot jauc ar asinīm.

Vaid zeme plosītā, un nāvē aeis raugās,
Un kodīga un sūra elpa gaisus klāj.
Nav patvēruma bērna dzīvībai ne spraugā —
Sirds šausmās trīc, līdz pukstēt stāj.

Bet tautu nesalauzt, kas varonībai rada,
Kas darbos dienu dienā varenāka kļūst!
Ko roka spēcīga un gudra kalnup vāda,
To likstas nesalieks, kaut simtiem pāri grūst.

— Es, Oļegs Koševojs, to zvēru savu biedru priekšā,
To zvēru, Jaunā Gvardē stājoties: —
Pār tautas mokām atriebšu ar durkli riekšā
Un došu dzīvību, ne mirkli nešauboties.

— Un es, Uļjana Gromova, Zemnuchovs, Sergejs Tjuļeņins,
— Ševcova Ļuba... Un es... Un es...
Ir likums svēts, ko komjaunietim dēvis Ļeņins —
Pat dārgāko no upuriem par dzimto zemi nest.

Plūst asinis pār balto rozi Uļas matos,
Un dziļas vātis jaungvardiešu miesas sedz.
Bet dvēsles spēks un drosme atmirdz skatos —
Pat baigā tumšā tie vēl sauli spīdam redz.

Nav varas, kas spēj sagraut uzticību kvēlu,
Lūk — jaungvardieši nāves ciņā iet,
Tie visu sevi cīņai dod, bez saudzības un žēlu, —
Jūs, pēcnācēji, viņu priekšā galvas noliecieti!

Šalc kara liesmas, iedzemdētas niknā naidā,
Pie Staļingradas kāškrustnieku vara grūst.
Ar elpu pēdējo vēl komjaunieši smaida—
Drīz brīva, brīva dzimtene mums būs.

— Tik tā man žēl, ka nebūšu, kas cīņā dodas
Par cilvēces un savas tautas taisnību...
Lai cīnītājiem sveiciens pēdējais! — teic Oļegs, apgarota
Tam seja kaist, — lai sveikta, dzimtā zeme tu!

Un jaunais ērglis nāvē sakļauj spārnus,
Tam blakām nogulst uzticīgais komjauniešu vads.
Pār viņiem varonība izpleš gaišus spārnus,
Šalc pāri slavas vilnis plats.

Ar roku drosmīgu no ceļa šķēršļus kliedot,
Lai pāri zemju zemēm ataust saules spulgs,
Iet soli dimdošā un modru dziesmu dziedot
Uz komunisma kalniem jaunais Komjauniešu pulks.

PSR Savienības Ministru Padomes Priekšsēdētājam

JOSIFAM VISARIONOVIČAM STAĻINAM

Ziņojam Jums, dārgais Josif Visarionovič, ka Latvijas PSR piena un sviesta rūpniecības uzņēmumi pirms termiņa izpildījuši sviesta ražošanas un sagādes valsts plānu. Ražots, sagādāts un iepirkts 98 tūkstoši pudu sviesta vairāk nekā 1947. gadā.

Apsvēruši savas iespējas, republikas piena un sviesta rūpniecības darbinieki apņēmušies līdz gada beigām saražot virs plāna ne mazāk kā 60 tūkstošus pudu sviesta.

Apsolām Jums, dārgais biedri Staļin, ka šī saistība tiks godam izpildīta.

Latvijas K(b)P CK sekretars **J. KALNBERZIŅŠ**
Latvijas PSR Ministru Padomes Priekšsēdētājs **V. LĀCIS**
Latvijas PSR Gaļas un piena rūpniecības ministrs **A. GRĀVĪTIS**
Latvijas PSR Piensaimniecības kooperacijas savienības prezidija priekšsēdētājs **P. KISĻICKIS**
Sagādes ministrijas pilnvarotais Latvijas PSR **J. BARJAJEVS**

Četrkārt ar ordeni apbalvotā...

FR. RŪMNIEKS

Majakovskis teicis spārnotus vārdus par komunismu, par to, ka komunisms — pasaules jaunība, ko uzcelsim ar jaunatnes spēkiem. Un, domājot par mūsu zemes jauno audzi, kas, vecās boļševiku gvardes vadībā sekmīgi ejot uz priekšu, kopā ar savu socialistisko valsti jau sasniegusi komunisma slieksni, mūsu priekšā paceļas visā diženumā jaunais padomju cilvēks, Staļina laikmeta jaunietis, kuru mums grūti iedomāties bez komjaunieša nozīmes pie krūtīm.

Parasti tautas rakstura īpašības veidojas paaudzēm ilgi. Bet šīsdienas jubilare — Ļenina komjaunatne pratusi samērā īsajā savas pastāvēšanas laikā — trīsdesmit gados — izaudzināt paaudzi, kas pašos pamatos atšķiras no visām agrākajām paaudzēm. Tā — aktīvu komunisma cēlāju paaudze, kuras garīgie apvāršņi kļuvuši nesalīdzināmi plašāki, kuras zināšanu un kulturas līmenis sniedz tālas virsotnes un kuras drosme, spēks un prasme lauž un nostumj malā visus šķēršļus, kas traucē socialistiskās lielvalsts augšupeju.

Tauta mīl un cildina tos savus dēlus un meitas, kas pilnībā atdod sevi darbam un cīņai par tautas laimi un labklājību, kas sevī iemieso tautas rakstura labākās īpašības un nākotnes centienus. Ļenina-Staļina komjaunatnē dižā padomju tauta redz savu komunistisko rītdienu, un padomju valdība, pildot tautas gribu un prasības, dažādos mūsu valsts attīstības posmos piešķīrusi komjaunatnei augstas atzinības zīmes par izciliem nopelniem socialistiskās Dzimtenes labā.

Četri ordeņi tagad mirdz pie Vissavienības Ļenina Komunistiskās Jaunatnes Savienības karoga. Šie apbalvojumi ir spilgts apliecinājums tām cīņām un uzvarām, ko komjaunatne izcīnījusi savas pastāvēšanas trīsdesmit gados.

Lūk, Sarkanā Karoga ordenis. Tas mums stāsta par pilsoņu kara liesmainajiem gadiem, kad jaunajai padomju republikai vajadzēja vienai pašai cīnīties pret iekšējo kontrrevoluciju un 14 ārvalstu interventiem. Toreiz darba jaunieši, kas tikko nodibinātajā komjaunatnes organizacijā saskatīja savu interešu aizstāvi un centienu paudēju, kļūdami par tās biedriem, kopā ar komjaunatnes biedra karti saņēma šauteni un patronas un bieži vien tūliņ devās uz pirmajām frontes līnijām. Neviens nebrīnījās, atrazdams uz komjaunatnes rajona komitejas durvīm uzrakstu: «Rajona komiteja slēgta. Visi aizgājuši uz fronti.» Tais dienās dzima un izauga simtiem tūkstošiem Pāvelu Korčaginu. Kauju liesmās, varonīgi satriecot ienaidnieku pārspēku, iezīmējās jaunā, socialistiskā cilvēka rakstura pamatlīnijas. Jau toreiz nebija nekādu šaubu, ka komjaunietis cīnītājs pēc visu ienaidnieku sakāves kļūs par tikpat pašaizliedzīgu jaunās dzīves celtnieku.

Un lūk — par padomju jaunatnes avangarda panākumiem mierīgas dzīves apstākļos stāsta Darba Sarkanā Karoga ordenis. Mēs ieraugām Padomju zemi neskaitāmu sastatņu režģos: dziļos taigas biezokņos izaug jaunas, ģeografiskajās kartēs agrāk nebijušas pilsētas, plašu stepju vidū paceļas vareni rūpniecības milzeņi, sāk ziedēt dārzi kādreiz tuksnesīgos klajumos, tālos lauku ciemos iedegas elektriskā gaisma, pat dziļā apakšzemē dun darba mašinas. Padomju zeme pēc biedra Staļina ģenialā plāna pārvēršas par spēcīgu industrialu lielvalsti. Blakus vecam darba vīram veikli rīkojas jaunietis un jauniete, un bieži vien viņus pat darbā pavada grāmata, — reizē strādājot un mācoties, bija vajadzīgs panākt tādus attīstības tempus, par kādiem kapitalisti neiedrošinājās pat sapņot. Socialistiskajā sacensībā un trieciennieku kustībā blakus komunistiem pirmajās rindās gāja komjunieši. «Uz priekšu un augstāk!» — šie Maksima Gorkija vārdi bija viņu devize, bet celu uz nākotni viņiem rādīja bolševiku partija, biedrs Staļins.

1941. gadā šai ceļā padomju tautai mēģināja stāties vācu fašisti. Sākās Lielais Tēvijas karš, kurā jaunie ļeņinieši, aizvien iedami kauju avangardā, kļuva visiem par paraugu drosmē un bezbailībā, Dzimtenes mīlestībā un nāves nicināšanā. Septiņiem tūkstošiem kareivju, seržantu un virsnieku līdz 30 gadu vecumam par sevišķi izcilu drosmi un virišķību tika piešķirts Padomju Savienības Varoņa nosaukums. Sešdesmit komjaunatnes audzēkņu ir divkārtējie Padomju Savienības Varoņi. Arī trīskārtējie Padomju Savienības Varoņi Aleksandrs Pokriškins un Ivans Kožedubs izauguši komjaunatnes organizacijas rindās.

Lielajā Tēvijas karā jaunatnes kvēlais padomju patriotisms jo spilgti izpaudās masu varonībā. Izteikdami savu cīņas sparu un bezgalīgo uzticību boļševiku partijai, Padomju Savienības komjunieši un jaunieši VLKJS 25. gadadienā rakstīja biedram Staļinam:

«Dzimtenes priekšā, tautas priekšā šodien mēs Jums, mūsu tēvs, dodam svinīgu solījumu: mūsu sirdis nepazīs miera līdz tam laikam, kamēr kaut viens vācietis mīdīs mūsu zemi; mūsu rokas nepazīs miera tikmēr, kamēr ilgs šī lielā cīņa; mūsu smadzenes nepazīs nogurumu tikmēr, kamēr Dzimtenes intereses prasīs no mums nenogurstošu darbu. Neviens ceļš mums neliksies smags, neviens šķērslis neliksies nepārvarams.»

Par izciliem nopelniem Tēvijas kara kauju laukos komjaunatne 1945. gadā apbalvota ar padomju zemes augstāko atzinības zīmi — ar Ļenina ordeni.

Tagad mēs uzzinām, ka komjaunatne apbalvota ar otru Ļenina ordeni — par izciliem nopelniem jaunatnes masu komunistiskajā audzināšanā un pēckara socialistiskajā celtniecībā.

Slavenu ceļu nogājusi Ļenina komjaunatne. Vecākās paaudzes boļševiki, visa padomju tauta ir lepna par savu jaunatnes avangardu. Un ikviens padomju cilvēks nešaubīgi tic, ka, ieejot savas pastāvēšanas ceturtajā gadu desmitā, četrkārt ar ordeni apbalvotā Vissavienības Ļenina Komunistiskā Jaunatnes Savienība vēl spraigāk, vēl drosmīgāk veiks visus savus uzdevumus, lai boļševiku partijas vadībā jo drīzāk sasniegtu lielo mērķi — komunismu.

Demokratijas, miera un brīvības sardzē

ŽANIS GRĪVA

1937. gada 1. maija naktī no Liepājas jūrā izgāja maza laiviņa. Tanī sēdēja vairāki komjunieši no Valmieras un citiem Latvijas novadiem ar valmierieti Jāni Cini priekšgalā. Laiva atstāja krastu vakara krēslā, un naktī tā jau atradās tālu jūrā. Aiz apvāršņa izdzisa krasta ugunis. Visapkārt šalca svina pelēkā jūra. Jānis Cinis sēdēja pie stūres un vēroja kompasu. Laiva devās taisni pāri Baltijas jūrai. Un tad, kad nebija vairs jābaidās krasta apsardzības patruļas, komjunieši svinīgi piecēlās. Cauri jūras nemierīgajai šalkonai pelēkajā ūdens tuksnesī atskanēja latviešu revolucionarās jaunatnes iemīļotā dziesma: «Mēs tie, kas neizlīgst ar varas valsti»...

Pienāca rīts, aizgāja diena, un atkal tumša pārklāja nepārredzamos jūras ūdeņus. Laiva arvien vēl devās uz priekšu. Pastiprinājās vējš, un plašais ūdens klajums kļuva nemierīgs. Viļņi sāka mētāt mazo laiviņu kā rieksta čaumalu. No pelēkajiem mākoņiem asās vēja brāzmas svieda braucējiem sejā lietus lāses un lielus krusas graudus. Un pēc neilga laika jūra vētrā vārījās kā raganu katls.

Mazliet drūmi, bet mierīgi sēdēja komjunieši katrs savā vietā. Pirmo reizi viņi atradās vētrā uz jūras. Bet darbs buržuaziskās Latvijas pagrīdē viņus bija rūdījis, mācījis vienmēr būt gataviem uz visu un izturēties mierīgi arī tad, ja dzīvība briesmās.

Viļņi un jūras straumes drīz paņēma laivu savā varā. Viņi maldījās ilgāku laiku pa bezgalīgo, satrakoto ūdens plašumu, līdz beidzot vētra tos izsvieda uz mazas un neapdzīvotas Zviedrijas piekrastes saliņas. Patiesībā tā nemaz nebija sala, bet milzīga zemūdens klints, kas slēja ārā no viļņiem savu pelēko granita muguru. Gar noglumējušām klintīm ūdenī kustējās zaļas alģes, bet augstāk, uz abām pusēm melnas rokas izstiepuši pret debesīm, rēgojās trīs čuguna krusti. Tā bija kapu vieta kāda kuģa vai zvejnieku laivas ekipažam.

Līdz nāvei noguruši, izsalkuši un nosaluši viņi apsēdās uz kailajām klintīm un sāka vērot jūru. Lēni aizvilkās divas dienas, bet jūrā nejuta ne mazākās dzīvības pazīmes. Viņi uzvilka briesmu signalus — pie krustiem piesēja savus kreklus — un atkal vēroja apvārsni. Beidzot trešās dienas rītā saliņai tuvojās laiva.

Viņus aizveda krastā, bet no turienes taisnā ceļā uz Stokholmas cietumu. Veselu mēnesi mitrajā kamerā aiz restēm viņi iepazinās ar izslavēto Zviedrijas «demokratiju». Kādā rītā tos izlaida ar noteikumu, ka 24 stundu laikā viņiem jāatstāj šī «ziemeļu paradize», kas, tāpat kā buržuaziskā Latvija, balstījās uz cietumiem un durkļiem.

Ko lai dara? Kā lai turpina ceļu? Tas bija jautājums, uz kuru bija grūti rast atbildi. Bet šo atbildi viņi drīz atrada.

Vakarā kāds jūrnieks jauniešus uzveda uz kuģa un paslēpa bunkura oglēs. Un, lūk, te priekšā viņi atrada sev ceļa biedrus — igauņu komjunieti, somu strādnieku un Hapsalas universitates studentu. Izrādījās, ka viņiem visiem viens ceļš un viens ceļa mērķis — republikaniskā Spanija, internacionalās brigades. Viņi visi te satikās vienas domas vadīti — palīdzēt spaniešu tautai cīnīties pret fašismu. Šie kopējie mērķi jau no pirmā acumirkļa viņus sasaistīja ciešām draudzības saitēm.

Šādus draugus un ceļa biedrus viņi satika katrā pilsētā, katrā zemē. Un tanī naktī, kad apmēram simts cilvēku liels nākošo Spanijas brīvības cīnītāju pulks rāpās mežonīgajos Pireneju kalnos, lai pārietu Francijas-Spanijas robežu, viņiem blakus atradās Danijas zvejnieks, Beļģijas ogļracis, Francijas tekstilnieks, Rumanijas fabrikas jaunietis, Čechoslovakijas students, Bulgarijas pagrīdnieks, Dienvidslavijas zemnieks, Vācijas emigrants, Ķīnas rikša un Haiti nēģeris. Viņi nejautāja, no kurienes tu esi, bet kas tu esi. Un atbilde te visiem varēja būt tikai viena — mēs esam brīvības cīnītāju avangards, demokratijas, miera un brīvības sardze.

Šodien, kad visas pasaules demokratiskā jaunatne atzīmē darba un cīņas slavas apvītās Ļenina komjaunatnes 30. gadadienu, man nejauši uzpeldēja atmiņā šis viens no daudzajiem cīņas epizodiem, ar kuriem ir tik bagātas komjaunatnes vēstures spožās lappuses. Ne gadījuma dēļ šis notikums saistās ar 1. maiju — vispasaules darba ļaužu cīņas spēku skates dienu. Šie latviešu komjunieši ar Jāni Cini priekšgalā, kas vēlāk krita varoņa nāvē Tēvijas karā, šai dienā demonstrēja savu gatavību cīņai pret fašismu, demonstrēja savu internacionalo brālību un solidaritati ar visas pasaules demokratisko jaunatni.

Par spaniešu tautas brīvību lēja savas asinis vairāk nekā piecdesmit tautu demokratiskās jaunatnes pārstāvji. Vairums no tiem bija Ļenina komjaunatnes audzināti. Vienmēr viņi nesa sev līdzi proletariskā internacionalisma diženo karogu, ko tiem svētu un neaptraipītu mācīja turēt Ļenins un Staļins. Zem šī karoga ar katru dienu pulcējas vairāk un vairāk jauniešu visās pasaules malās.

Arī otrais pasaules karš rādīja, ka demokratiskā jaunatne pat visgrūtākajos brīžos palika uzticīga proletariskā internacionalisma cēlajām idejām un cīņas tradicijām. Tā kopējā frontē saslēdzās izšķirošam triecienam pret fašismu. Francijas pagrīdē pret hitlerieši em plecu pie pleca cīnījās visdažādāko tautību jaunieši. 70 procentus no bulgaru un 80 procentus no dienvidslavu partizaniem sastādīja jaunatne. Šo jauniešu pašaizliedzīgā cīņa, kas kara laikā norisinājās hitleriešu okupētajās zemēs, saslējās kopā ar padomju tautas vareno triecienu pret hitlerisko Vāciju un ar katru dienu ātrāk tuvināja lielo uzvaras stundu.

Šodien, kad dažādi čerčili un trumeni, kas taisa zeltu no tautas asinīm un posta, atkal rībina kara bungas un grib iegrūst cilvēci jaunā slaktiņā, jaunatnei jāstāv modri demokratijas, miera un brīvības sardzē. Jaunatnei jānovērtē, jāapzinās savs spēks, kas ir milzīgs. Vispasaules Demokratiskās Jaunatnes Federacijas biedru skaits šodien izaudzis līdz 50 miljoniem. Tās priekšgalā stāv Ļenina-Staļina jaunā audze, kurai aiz muguras jau 30 gadu bagāts spožu cīņu un uzvaru ceļš. Tas ir spēks, kuru nevar pārsteigt nekādas atomu diplomatu avanturas.

Grāmatu apskats

„MĒS — PADOMJU CILVĒKI"

Boriss Poļevojs. «Mēs — padomju cilvēki.» Tulkojusi Anna Bauga. Latvijas valsts izdevniecība. Rīgā. 1948.

Lielais Tēvijas karš visai pasaulei parādīja padomju cilvēku spēku un varonību. Tas parādīja, ka padomju cilvēks ar savām moralajām un garīgajām īpašībām ir pārāks par jebkuras citas iekārtas cilvēku, ir neuzvarams. Tieši Tēvijas karā padomju cilvēks parādījās visā savā augumā, tieši te visspilgtāk izpaudās viņa raksturs, viņa jaunā, komunistiskā morale.

Sen apklusuši kara trokšņi, un jo tālāk mēs atejam no šī slavenā cīņu laika nākotnē, jo lielāka interese par to būs mūsu jaunajai paaudzei. Jaunatne grib dzīli, visā pilnībā pazīt neaizmirstamo gadu varoņus, vienkāršos padomju cilvēkus.

Borisa Poļevoja jaunā grāmata «Mēs — padomju cilvēki» apmierina šo prasību.

Grāmatas personažs un notikumu diapazons ir ļoti plašs. Šajā grāmatā, kā priekšvārdā raksta pats autors, nav izdomājumu. Autoram nav bijis vajadzības šiem stāstiem meklēt sižetu, nav bijis vajadzības izgudrot raksturus. Piecu frontes gadu laikā B. Poļevojs bija iepazinis simtiem visdažādāko padomju cilvēku, bija vērojis nesalīdzināmu varonību, drošsirdību, gribas stingrumu. Liels boļševistisks idejiskums gājā līdzi šo cilvēku darbiem, kvēla mīla uz savu socialistisko tēviju iedvesmoja tos uz nepārspētiem varoņdarbiem.

Poļevoja jaunās grāmatas varoņi ir kareivji, virsnieki, strādnieki, zemnieki, padomju inteliģences pārstāvji. Visi šie varoņi ir konkretas, dzīvē novērotas personas. Daudziem pat atstāti viņu īstie uzvārdi. Katrs stāsts savā ziņā ir līdzīgs Meresjeva dzīves un cīņu aprakstam — tie ir stāsti par īstiem cilvēkiem.

Grāmatā sakopoti pavisam divdesmit četri stāsti. Īsā stāsta forma katrā gadījumā parāda tipiskāko, parāda raksturīgākos vilcienus Padomju cilvēka rakstūrā.

... Matvejs Kuzmins paliek ienaidnieka aizmugurē, bet viņš, kaut arī vecs, negrib dzīvot, nepalīdzot savējiem. Viņš ziņo partizaniem, ka ies kopā ar vāciešiem, it kā lai parādītu tiem partizanu nometni. Nebaidīdamies nekādu briesmu, sirmgalvis ieved vāciešus mežā, kur tiem uzbrūk partizani un viņus iznīcina. Vācieši Kuzminu nogalina, bet vēl mirdams viņš sauc: «Dēli ... cērtiet viņus dūšīgāk, lai neviens mūdzis neaizšmauc.»

Jauns kazachs, zinātnieks-folklorists Maliks Habdullins, brīvprātīgi iet uz fronti, norūdās skarbās kauju ugunīs, izaug par prasmīgu cīnītāju. Drošā izlūka, varoņa Malika slava no drēgnajiem Kaļiņinas apkārtnes mežiem nokļūst līdz Kazachstanai, un bijušais dziesmu vācējs pats kļūst par dziesmu varoni.

Ievērojama Kijevas profesora vienīgā meita, kas kara sākumā beidz universitates filoloģijas fakultati, uz pašas vēlēšanos atstāta vācu ieņemtajā teritorijā. Viņa ierīko specialu «salonu», kur lasa Geti un spēlē Vagnera mūziku vācu virsniekiem. Sapulcējušies virsnieki spriež par dažādām kara lietām, par ko jaunā filologe ziņo pagrīdes organizacijai. Drosmīgā jaunava nogalina vācu generali, izbēg, bet nemeklē vieglāku darbu, nebeidz cīnīties. Īsu laiku viņa pavada aiz frontes, pie savējiem, bet tad atkal dodas bīstamajā darbā vācu aizmugurē. Un kad tai jautā, vai tiešām viņa pēc tik lieliem pārbaudījumiem atkal dosies pāri frontei, tā atbild: «Karš taču vēl nav beidzies.»

Stāsts «Tarakula redute» rāda divus Staļingradas cīnītājus, kuri, divas dienas ielenkti, cīnās kādā namā, un, ciešot nežēlīgas ievainojumu sāpes, nogurumu, izsalkumu un slāpes, notur to, kaut arī sagrautu, līdz viņus atbrīvo no aplenkuma. Katrs, kas vēlāk iet garām šai sagrautajai mājai, redz uzrakstu: «Te līdz nāvei cīnījās gvardi: Tarakuls Jurko un Načinkins Michails. Izturējuši cīņu, viņi uzvarēja nāvi.»

Tie ir tikai daži piemēri, ko te atzīmējām. Katrs Poļevoja stāsts rāda šādus bezbailīgus, padomju zemei līdz galam uzticīgus cīnītājus. Kā dzīvi priekšā nostājas mazais gvardes ierindnieks Michails Sinickis, kas aizbēg no skolas, lai tu.p ātu karot, ukraiņu zemniece Uljana Belogruda, kas ziedo ģimeni, bērnus, māju, lai glābtu tankistu pulka karogu, vecais izlūks Čerednikovs, spridzinātājs Nikolajs Charitonovs, daiļā meitene Marija Ševčuka un daudz citu padomju cilvēku, šī kara cildeno varoņu, kas ar savu kaujas māku, neatlaidību, nesalaužamo vienotību un bezgalīgo tēvzemes mīlestību salauza fašisma spēkus.

Savus stāstu varoņus Poļevojs rāda kara gaitu secībā, no kara sākuma, līdz uzvarām vainagotajām beigām.

Lielais karš sen beidzies, bet cīņa turpinās ideoloģiskajā frontē. Jaunā demokratiskā pasaule cīnās pret veco, atmirstošo kapitalistisko pasauli. Padomju cilvēks jau kara laukā ir parādījis savu pārākumu par irstošās kapitalistiskās pasaules cilvēku. Šo pārākumu padomju cilvēks apliecina arī tagadējā ideoloģiskajā sadursmē. B. Poļevoja jaunā grāmata stiprina šādu apziņu, jo šī grāmata tēlo cilvēkus, kas ir uzvarējuši un allaž uzvarēs.

P. Zeile

„KRIEVU ZEME"

N. Michailovs. «Krievu zeme». Īss ekonomiski ģeografisks KPFSR pārskats. Tulkojusi V. Piese. Latvijas valsts izdevniecība, Rīgā, 1948.

«Vien biedros ar Diženās Krievzemes tautu
Mēs kļuvām par spēku, kas naidnieku veic».

Šie Padomju Latvijas himnas vārdi raksturo latviešu tautas lielo mīlestību pret Padomju Savienības vadošo — brālīgo krievu tautu. Tikai blakus lielajai krievu tautai, tikai ar tās atbalstu un palīdzību latviešu tautai ir pavēries ceļš augšup, sauļup. Buržuaziskās Latvijas laikā, kad tā bija atrauta no krievu tautas, no lielās krievu zemes, Latvijā sākās straujš rūpniecības pagrimums, Latvija pārvērtās par Rietumeiropas buržuazisko valstu piedēkli.

Brālīgā krievu tauta palīdzēja latviešu tautai nogāzt ienīsto buržuazisko valdību un sākt jaunu dzīvi. Tagad, pēc Lielā Tēvijas kara, mūsu republikā norit straujš, nekad agrāk nepieredzēts atjaunošanas un jauncelsmes darbs visās dzīves nozarēs. Trauksmainajā darbā milzīgu palīdzību sniedz lielā krievu tauta. Rūpnīcas saņem metalu, ogles, naftu, darba galdus, mašinas, jaunajos kolchozu laukos dūc simtiem traktoru...

N. Michailovs savā grāmatā «Krievu zeme» parāda krievu zemes pagātni un šodienu. Tas nav vienkāršs ekonomiski ģeografisks pārskats, sauss materialu un faktu sakārtojums. Saturs ir ietērpts spilgtā mākslinieciskā formā. Katrs, kas kopā ar grāmatas autoru domās ceļo pa KPFSR — pirmo starp vienlīdzīgajām Padomju Savienības republikām, pa tās pilsētām, rūpniecības centriem, plašajiem kolchozu laukiem, jūrām, upēm un ezeriem, pa 12 autonomām republikām, 6 autonomiem apgabaliem, 10 nacionalajiem novadiem, — pēc ceļojuma kļūst daudz bagātāks savās atziņās.

Krievija vēsturiski izveidojās kā daudznaciju valsts. Feodalās sadrumstalotības laikā Maskava kļuva par krievu tautas valstiskās apvienības centru. Maskava tagad ir Padomju Savienības sirds, tā ir pasaules sirdsapzinas balss. Šeit atdusas Ļenins. Te viņa darbu turpina lielais Staļins. Tāpēc arī autors stāstījumu par krievu zemi sāk ar Maskavu. Mēs ceļojam pa Kremli, pa Maskavas rajoniem, rūpnīcām, muzejiem, teatriem, laukumiem. Visur mēs redzam, ka Maskava ir «mūžīgi jauna, pastāvīgi sevi atjaunojoša Padomju zemes sirds».

N. Michailovs ar bagātu faktu materialu palīdzību parāda, kā auga un aug krievu zemes spēks un varenība, tās loma un nozīme PSRS tautas saimniecībā. Tagad krievu zemes vidienā, ziemeļos, Uralā, Sibirijā, pie Klusā okeana, kalnos un stepēs — visur kūsā jauna dzīve, kurai sākumu deva Lielā Oktobra revolucija. Kur agrāk ara ar zarainu priežu kluci, tur tagad iet pāri spēcīgs traktors, un pie stūres tam sēž vakarējais klejotājs. Kur stāvēja pārnesamās jurtas, tur paceļas pilsētas, pirmklasīgas rūpnīcas, pie kurām darba mašīnām strādā sievietes, kas vairs nevalkā čadru. Staļina piecgadu varenais darbs pārveidoja visu zemi. Neaprēķināmas ir krievu zemes bagātības. Ikgadus pieaug KPFSR svars PSRS rūpniecības kopprodukcijā. Pirms kara KPFSR rūpniecība deva $^3/_4$ no visas PSRS rūpniecības kopprodukcijas, bet kara gados — $^4/_5$.

Cariskā Krievija bija «tautu cietums». Nekrievu tautām un tautībām bija laupītas visas politiskās tiesības. Padomju vara ar likumu noteica nacionalo vienlīdzību, pasludināja naciju tiesības uz pašnoteikšanos. Bija jāpalīdz pagātnē atpalikušajām un apspiestajām tautām pacelties līdz attīstītāko tautu līmenim. Šai svarīgajā darbā ārkārtīgi daudz darīja krievu tautas dēli un meitas. Krievu tauta deva milzīgus līdzekļus atpalikušo tautu saimnieciskās un kulturalās dzīves pārveidošanai.

KPFSR padomju laikā ir notikusi milzīga kulturas revolucija, jo sevišķi krievu zemes nomalu un ziemeļu tautinu vidū. A. Puškins kādreiz vēlējās, lai viņa darbus lasītu visās krievu zemes tautu valodās. Tas tagad ir noticis. Tautas, kurām cara laikā nebija savas rakstības, tagad mātes valodā lasa krievu un pasaules rakstnieku darbus, tur ir izaugušī savi zinātnieki, rakstnieki, mākslinieki. Viss tas panākts ar krievu tautas gādību un palīdzību.

Spilgti un pacilāti uzrakstītā nodaļā «Krievu tauta», autors dod īsu vēsturisku pārskatu, analizē krievu tautas milzīgo ieguldījumu pasaules kulturā, parāda krievu tautas lomu Padomju Savienībā. Krievu tauta, kas pirmā pacēla revolucionarās cīņas karogu, palīdzēja visām PSRS tautām iekarot labāku dzīvi. Tēvijas kara gados pret vācu fašistiskajiem ienaidniekiem krievu tauta bija vadošais spēks mūsu Dzimtenes tautu vidū.

N. Michailova grāmata «Krievu zeme» mūsu darba ļaudīm ļaus labāk iepazīt lielo krievu tautu un zemi, veicinās tālāku draudzības saišu nodibināšanos starp krievu un latviešu tautām.

R. Aizpurietis

LUGA PAR INTELIĢENCES PĀRAUGŠANU

A. Brodeles luga «Skolotājs Straume» LPSR Valsts Dramas teatrī

K. KĻAVA

Atkal varam Dramas teatri sveikt ar veiksmīgu jauniestudējumu. Nupat veiktais Annas Brodeles lugas «Skolotājs Straume» inscenējums ir spilgts apliecinājums šā teatra radošajam spēkam un spraigumam, sabiedrisko un mākslinieciskо uzdevumu skaidrai izpratnei. Sevišķi patīkami, ka panākums gūts ar latviešu padomju oriģinallugu, ar lugu, kas cieši sasaucas ar mūsu republikas dzīvi, runā par jautājumiem, kurus latviešu tauta pašlaik risina.

Padomju varas uzvara, socialisma triumfs Latvijā ir dziļi revolucionars notikums. Tas ne tikai kardinali izmainīja cilvēku sabiedriskās un saimnieciskās attiecības, bet radīja veselu apvērsumu ikviena cilvēka garīgajā pasaulē, viņa domāšanā un morālē. Jaunie sabiedriskie un saimnieciskie apstākļi prasīja un prasa arī jaunu apziņu, jaunas attieksmes pret darbu, pret tautu un tās interesēm. Bet jaunais nekad nedzimst viegli, īpaši ja tas ir tik liels un nozīmīgs. Padomju vara nostiprinās nopietnas, asas šķiru cīņas apstākļos. Socialisms iesakņojas, soli pa solim pārvarot kapitalisma atliekas tautas saimniecībā, sistematiski un neatlaidīgi atbrīvojot cilvēka apziņu no buržuaziskās ideoloģijas pinekļiem.

Sevišķi sarežģīts šai ziņā inteliģences stāvoklis. Pilsētu un lauku proletariats, nabadzīgie zemnieki ir revolucionaras šķiras. Viņi taču bija tie, kas, boļševiku partijas vadīti, izcīnīja padomju varas uzvaru; viņi ir tie, uz kuriem tagad balstās socialisma attīstība. Bijušie pilsētu un lauku kapitalisti, savukārt, ir nesamierināmi padomju varas un socialisma pretinieki. Bet visgrūtāk vietu cīņā starp jauno un veco atrast inteliģencei, īpaši tai daļai, kurai kapitalisti kādreiz no sava dzīru galda bija atmetuši lielākos un treknākos kumosus. Bieži vien šai inteliģencei liekas, ka jaunās dzīves cēlāju gaita ir par straužu, ka varētu dzīvot ērtāk un mierīgāk. Spirgtie rīta vēji, kas tagad brāzmo arī pār latviešu zemi, traucē birģelisko omulību, snaudulību un sasmakušo noskaņu viņu mietpilsoniskajos dzīvokļos un mietpilsoniskajās dvēselītēs. Inteliģenci izkalpinādami, kapitalisti ir pratuši iemidzināt tās sabiedrisko apziņību, ir pratuši radīt ilūziju, ka inteliģence ir neatkarīga, ārpus sabiedriskajām cīņām, ārpus kapitalisma un socialisma vēsturiskās sadursmes stāvoša grupa. Nav viegli šiem inteliģentiem tagad saprast, ka cilvēkam nemaz nav iespējams būt ārpus sabiedriskajām cīņām, tāpat kā nav iespējams būt ārpus pašas sabiedrības. Tikai pamazām viņi sāk apjēgt, ka viņu iedomātais apolitiskums vienmēr ir bijusi politika, turklāt tāda politika, kas naidīga darba ļaudīm, progresam; tikai tagad viņi sāk saredzēt, ka šodien apolitiskums ir vai nu vilkšanās dzīvei astē, tātad attīstības bremzēšana, vai arī maska, aiz kuras slēpjas tautas ienaidnieki.

Inteliģences pāraugšanas tema ir viena no vissvarīgākajām un vajadzīgākajām temām Padomju Latvijas mākslā, jo, šo temu pareizi risinot, mēs veicinām inteliģences pāraugšanu, paātrinām inteliģences svārstīgās daļas iekļaušanos darba ļaužu cīņā par socialisma nostiprināšanu, palīdzam tai atbrīvoties no kaitīgajām apolitisma noskaņām.

Šā iemesla dēļ sabiedrība ar gandarījumu uzņēma ziņu, ka Dramas teatris strādā pie inteliģences pāraugšanas temai veltītas lugas inscenējuma.

Anna Brodele savā jaunajā lugā «Skolotājs Straume» runā par lauku skolotājiem, viņu attiecībām ar padomju varu. Skarti arī vairāki citi svarīgi Padomju Latvijas lauku dzīves jautājumi. Centralā figura ir vecais tautskolotājs Kārlis Straume. Trīsdesmit piecus gadus viņš strādājis skolā, un, kā viņš pats domā, allaž ir strādājis godīgi, vienmēr vairījies no iejaukšanās politiskajās cīņās. Straume nekad nav padomājis, vai patiešām ir godīgi, ka viņš nav sekojis latviešu revolucionaro tautskolotāju cīņas tradicijām, kas tik skaisti izpaudās 1905. gadā, ka viņš nekad nav pretojies jaunatnes saindēšanai ar buržuaziskām idejām. Iedomādamies sevi par neatkarīgu personību, viņš īstenībā ir bijis uzticams buržuazijas un lielgruntnieku kalps.

Šādu «neatkarīgu» dzīvi Kārlis Straume domā turpināt arī tagad. Anna Brodele pārliecinoši pierāda, ka šāds nodoms nav piepildāms, ka dzīve piespiež cilvēku izšķirties, vai iet ar tautu, vai ar tās ienaidniekiem, un ka nekāda vidusceļa nav. Kārlis Straume, kaut arī visu mūžu nodzīvojis kā alā, kaut arī viņš savas sabiedriskās aprobežotības dēļ ilgus gadus kalpojis tautas apspiedējiem, novēršas no savas pagātnes, kļūst par īstu padomju cilvēku, jo vismaz savā personīgajā dzīvē viņš bijis godīgs cilvēks.

Luga rāda arī kādu citu skolotāju — Vili Silmani. Arī viņš ir kalpojis buržuazijai, taču kalpojis nevis neapzinīgi kā Straume, bet gan aktīvi, ar apzinātu vēlēšanos cīnīties pret darba ļaudīm. Šī pozicija nosaka Silmaņa tālākās gaitas. Okupacijas laikā viņš kļūst par fašistu, asinskāru slepkavu. Pēc Padomju Latvijas atbrīvošanas šis skolotājs kaitē padomju varai, kur vien spēdams, tāpēc arī saņem nodevēja algu.

Trešais skolotājs, ko redzam jaunajā lugā, ir Straumes meita Astrida. Viņa ir jaunās inteliģences pārstāvis, cilvēks, kuru buržuaziskā ideoloģija nav paspējusi saindēt. Padomju dzīvi viņa uzņem ar skaidru sirdi un redzīgu skatu. Tāpēc arī bez kādas svārstīšanās un šaubām viņa kļūst par dedzīgu, pašaizliedzīgu padomju skolas darbinieci, atsaucīgi piedalās visos sabiedriskajos pasākumos.

Attēlā: V. Gruziņš (Silmanis), Staļina premijas laureats K. Klētnieks (Kārlis Straume), nopelniem bagātā skatuves māksliniece M. Šmitchena (Lūcija), L. Freimane (Astrida)

J. Krieviņa foto

Lugas dramatiskās attīstības galvenās līnijas virzītas tā, lai iespējami reljefi raksturotu šos trīs cilvēkus, motivētu viņu rīcību un parādītu ceļu, pa kuru viņi ies turpmāk. Annas Brodeles sacerējumu papildina arī vairākas blakustemas — jaunā padomju cilvēka darba patoss, darba zemnieka centšanās apvienoties kolektivajās saimniecībās, cīņa pret budžu mēģinājumiem dezorganizēt un kompromitēt padomju vietējo varas organu darbu. Galvenā tema ir atrisināta pārliecinoši un pamatoti. Visi trīs skolotāju tēli ir tipiskas parādības, skatītājs tic viņu konfliktiem un ar gandarījumu uzņem šo konfliktu atrisinājumu. Arī jaunā padomju cilvēka darba patoss lugā skan pietiekami spēcīgi. Bet pārējās blakustemas ir tikai ieskicētas un vāji saistītas ar lugas darbības vispārējo plūdumu. Piemēram, sapulces aina pagasta izpildkomitejā ir pilnīgi atrauta no lugas, apstādina darbības attīstību un izrādi nevis papildina, bet gluži otrādi — sadrumstalo, novirza skatītāja uzmanību. Šī aina ir kā nevajadzīgs ielāps, kuru varētu atvietot, ja nākamās ainas dialogus papildinātu kaut vai pāris teikumiem. Un tieši šī aina ir veltīta zemnieku dzīves un viņu centienu notēlojumam.

Lugas stiprākā puse meklējama galvenās temas aktualitātē un tēlu patiesīgumā. Šeit nav sadomāta personaža. Tādus cilvēkus, kādus devusi autore, varam sastapt ik dienas. Šis patiesīgums nodrošina lugas iedarbību uz skatītāju, lai gan lugai netrūkst arī nopietnu trūkumu. Lieko ainu pagasta izpildkomitejā jau minējām. No dramaturģijas viedokļa vāja arī aina pie upes (turklāt tā nevilus liek atcerēties citas latviešu padomju lugas). Šai ainā uz skatuves īstenībā nekas nenotiek, arī dialogi nenozīmīgi. Un ja to tomēr varam vērot ar interesi, tad tāpēc, ka meistarīgi strādājis inscenētājs — LPSR nopelniem bagātais mākslas darbinieks, Staļina premijas laureats A. Amtmanis-Briedītis. Pie lugas trūkumiem jāpieskaita arī ne viscaur izpizētā valoda. Atkal atkārtojas vecā nelaime, ka negatīvie personāži runā interesanti, savai individualitatei atbilstošā valodā, bet pozitivie personaži runā vienā, autores valodā.

Runājot par inscenējumu, jāuzsver, ka tas veikts ar izcilu prasmi un izpratni. Šai ziņā slavējama ne tikai minētā aina pie dambja, bet visa izrāde.

Turklāt inscenētājs daudz strādājis ne vien ar gatavu materialu, bet, cieši sadarbojoties ar autori, pārveidojis, koncentrējis un padarījis skatuviskāku lugas tekstu. Žēl tikai, ka šajā procesā A. Amtmanis-Briedītis atstājis neievērotu sapulces ainu.

Inscenētāja un dramaturga sadarbības rezultātā radīts spilgts, patiess un vajadzīgs inscenējums, kas skatītāju dziļi saviļņo un liek saskatīt dzīvē daudzas tādas nozīmīgas parādības, kas bieži vien paiet garām it kā nepamanītas. Par izrādes spēku labu liecību dod kaut vai tas, ka šo spēku necik jūtami nespēj mazināt arī daži vāji vai nepareizi tēlojumi.

Aplūkosim skolotāja Silmaņa tēlu. V. Gruziņš šo nomaskēto fašistu tēlo tā, ka patiešām jābrīnas, kāpēc Straumes ģimene un visi pārējie apkārtējie ļaudis neredz viņa īsto seju — tik skaidri uz viņa pieres uzspiests fašista zīmogs.

Nepareizi «uzņemts» jau pats tēla pamattonis. Vajadzēja tēlot viltīgu, glūnīgu un arī uzņanīgu noziednieku, jo savu kaitniecisko darbu viņš taču grib turpināt. Bet V. Gruziņa Silmanis dzīvo kaut kādā nedabiskā pacēlumā, it kā viņam nupat būtu iešļircinātas uzbudinošas narkotiskas vielas.

Ja V. Gruziņa izveidotais tēls ir nepareizs, tad par Zigridas Grisles radīto Annas Gaigalas tēlu jāsaka, ka tas ir vājš. Katrā cēlienā Annu redzam gluži citādā nostādījumā. Otrajā ainā viņa ir neapvaldīta, pat histeriska lauku sieva; gatavojot sūdzību par pagasta izpildkomitejas priekšsēdētāju, viņa ir cieta un noteikta, taču drūma un vecīga; bet pēdējā cēlienā Anna ir jauna, labirdīga zemnieku meiča. Skaidrs, ka vienu tēlu skaldīt trijās daļās, turklāt bez jebkādas motivacijas, nav nekādā ziņā pieļaujams.

Pārējie tēlojumi daudz veiksmīgāki. Staļina premijas laureats Karps Klētnieks skolotāja Straumes tēla veidojumam atradis siltas, simpatiskas krāsas. Tās gan mazliet atgādina profesoru Poležajevu «Nemierīgajā vecumā», bet ļoti labi iederas arī šinī lugā. Varētu mazliet mīkstināt sabrukumu pirmās ainas noslēgumā.

Atkal savu talantu krietni parādīja jaunā māksliniece Lidija Freimane Straumes meitas, jaunās skolotājas Astridas lomā. Visvairāk patika tēlojuma dabiskums, vienkāršība. Astridu redzējām tādu, kāda patiesi ir jauna padomju sieviete skolotājas darbā. Tēlu neaizsedz nekāda «glazura» vai «cukurains sirups», ko itin bieži nākas redzēt līdzīgās lomās. Izrādes pirmajā pusē gan bija jūtama neliela profesionala nedrošība.

LPSR nopelniem bagātais skatuves mākslinieks, Staļina premijas laureats Richards Zandersons mechaniķa, vēlākā pagasta partorga Emila Grīvas lomā uzzīmē spēcīgu (protams — cik atļauj lugas teksts) jauna komunista tēlu. Pareizi pasvītrota stingrība, aizrautība un pārliecības spēks ikvienā Grīvas vārdā un žestā.

Daudz sirsnības un siltuma Lucijas lomā ielikusi LPSR nopelniem bagātā skatuves māksliniece Mirdza Šmitchene. Turpretim Olītai Starkai-Stenderei ne vienmēr izdodas Grīvas mātes ārējo darbību saistīt ar šīs darbīgās un godīgās sievietes iekšējo būtību.

Spilgts tēls, ar vieglu karikaturas pieskaņu, ir LPSR nopelniem bagātās skatuves mākslinieces Antas Klintes veidotais frizieres Lidijas tēls. Attēlodama šās sīkpilsoniskās sievietes stulbumu un niecīgumu, māksliniece izteiksmīgi parāda savu prasmi un talantu.

Viens no interesantākajiem un savdabīgākajiem tēliem izrādē ir pagasta izpildkomitejas priekšsēdētājs Lapa Kārļa Sebra izpildījumā. Šķiet, ka tas ir lielākais Sebra panākums visās viņa mākslinieciskajās gaitās.

Arī pārējie tēlotāji savu uzdevumu veica teicami, labi iekļāvās ansamblī un nozīmīgi palīdzēja kaldināt inscenējuma panākumus.

JAUNA PADOMJU OPERETE

28. oktobrī Rakstnieku savienībā iztirzāja komponista V. Poļakova jauno padomju opereti «Pie zilās Donavas» (L. Gureviča teksts, C. Solodara dzejas). Debatēs J. Vanags, N. Nikolajevs-Bergins, T. Vējš, J. Vitoliņš, A. Leimanis, I. Kublanovs atzīmēja operetes aktualitati, skaidro sižetisko līniju, svaigumu un muzikas melodiskumu, izsakot arī vairākus kritiskus aizrādījumus. Kā teksta, tā muzikas autors bija vienis prātis ar izteiktiem aizrādījumiem, apņemoties izdarīt attiecīgus labojumus.

Noslēgumā komponists N. Grinfelds atzīmēja, ka jaunā operete novērtējama kā pozitivs ieguvums mūsu muzikalajiem teatriem.

Latviešu padomju komponistu jaunrade

N. GRINFELDS

Sagaidot Lielās Oktobra revolucijas 31. gadadienu, ikvienam padomju māksliniekam skaidri jāapzinās, ka tauta viņam uzstādīs jautājumu: ar kādām jaunrades veltēm tu nāc šais svinīgajās dienās? Ar ko tu attaisno savu uzdevumu — būt padomju cilvēka dvēseļu veidotājs, palīgs cīņā par cilvēces laimi, par komunismu? Ko esi darījis izgājušajā gadā, lai palīdzētu mūsu tautai grūtajā darbā, pildot lielo pēckara piecgadi? Kā prati modināt un audzināt mūsu jaunatnē cēlās padomju cilvēka īpašības — dzimtenes mīlestību, dzīves prieku, varonīgu apņēmību ziedot visus spēkus cīņai un darbam?

Visi šie jautājumi stādās jo asāk tamdēļ, ka nu ir pagājis pietiekams laika sprīdis, lai parādītu nevis deklaracijās, bet darbos to uzdevumu izpratni, ko padomju komponistiem uzlika VK(b)P CK vēsturiskais lēmums par operu «Lielā draudzība».

Vērtējot latviešu padomju komponistu pēdējā laika jaunradi, jāatzīst, ka zināms pagrieziens mūsu komponistu darbībā ir noticis. Cēlusies radošā darba sabiedriskās nozīmes apziņa. Pēdējā laikā darbos noteicoši dominē padomju tema, un vairums komponistu jau apzināti tiecas pēc sabiedriskas aktualitates savā jaunradē. Tas izpaužas jo kuplā dziesmu skaitā, kas radušās tieši sakarā ar VĻKJS un Oktobra gadadienām. J. Mediņš, A. Žilinskis, J. Graubiņš, P. Līcīte, J. Ozoliņš, A. Liepiņš, V. Utkins, M. Goldins, M. Zariņš, J. Līcītis, A. Valle u. c. devuši virkni aktuala satura kora un solo dziesmu, kurās skaidri iezīmējas tieksmes pēc daiļas melodikas, izteiksmes līdzekļu vienkāršības, piemērotības masveidīgam izpildījumam. Ar sirsnīgu, vienkāršu melodiku, muzikas un teksta saskaņību izceļas Jēk. Mediņa «Dziesma par Imantu Sudmali» (J. Vanaga teksts), J. Graubiņa «Skani, dziesma» (A. Skalbes teksts), M. Goldina «Meitene pie tecīlas» (E. Klušas teksts), A. Liepiņa «Fizkulturiešu dziesma» un «Vasaras atpūta» (abi ar Visotska tekstu), M. Zariņa «Komjauniešu ceļa dziesma» (V. Rūjas teksts), J. Ozoliņa «Var» (P. Sila teksts) u. c. Dziesmā sāk ienākt padomju jaunatnes, padomju cilvēku dzīvie tēli.

Vēl nav atrisināts tekstu jautājums. Ir jau runāts, ka mūsu dziesmu tekstiem trūkst konkretības, rakstura īpatnības, sižetiska satura. Mūsu pazīstamie un līdz ar viņiem arī jaunākie dzejnieki bieži vien ieslīgst abstraktā jūtoņā, raksturu un tēlu vietā bieži vien sniedz jēdzienus, lozungus. Tas ir ļoti neauglīgs materials muzikas iecerei. Liekas, kamēr mums nebūs īstu dzejnieku — dziesminieku, grūti atrisināt pilnvērtīgas liriskas masu dziesmas problemu. Arī komponistiem var pārmest, ka laikmeta izpausmi tie dažkārt grib parādīt ar klasisko autoru revolucionarās romantikas motiviem, piemēram — A. Žilinskis un J. Graubiņš. Auglīgāk būtu radoši sadarboties ar tagadnes dzejnieku, dziesmas līdzautoru. Oktobra revolucijas svētkiem sacerētas divas kantates korim ar orķestri. P. Līcītes «Kantate» tēlo Lielā Oktobra uzvaras ceļu un laimīgo nākotni, ko tas pavēris padomju tautai. Vienkāršā siltā melodikā labi izpaužas M. Ķempes teksta saturs. Svaigi savā kontrastā skan divas vidusdaļas: baritona solo dziedājums un sieviešu koris «Gaišs mūsu bērniem ir vaigs». Līdzīga rakstura, apdarē vēl svinīgāka, ir Jēk. Mediņa kantate «Mūsu dziesma skan jaunajai dzīvei» ar J. Grota tekstu.

Tikko pabeigtās V. Utkina «Svētku uvertīra» un J. Ķepīša «Līksmā uvertīra» orķestrim ieved padomju dzīves prieka un svētku temu simfoniskās muzikas žanrā.

Jaunus maršus un dejas pūtēju orķestrim uzrakstījuši J. Ozoliņš, A. Valle, Jānis Vitoliņš. Pēdējā autora «Jaunatnes maršs» ir gan melodisks, veikli un prasmīgi rakstīts, bet, tēlojot padomju jaunatni vienpusīgā bezbēdībā, draiskulīgā aspektā, J. Vitoliņš rāda, ka viņam vēl jāpadziļina temas izpratne, jāieklausās mūsdienu jaunatnē, lai varētu atrast piemērotākas, bagātākas intonacijas.

Par daļēju neveiksmi lielās formas darbā uzskatāms V. Poļakova klavierkoncerts. Autors vēlreiz apliecināja savu prasmi orķestra formas pārvaldīšanā, parāda sevi kā komponists meklētājs, kas jau atbrīvojies no daudziem sausās abstrakcijas žņaugiem, kas viņam piemita agrāk. Bet koncertam ir vienpusīgi subjektivs raksturs, iegremdēšanās tikai savas dvēseles pārdzīvojumos, iedomāti traģiskās kolizijas starp «es — mākslinieks, radītājs» un «tauta, kas man pavēl» (pēc autora nodoma attēlotas solista un orķestra pretstatījumā), neatrodot vienīgi pareizo pārliecinošo atrisinājumu vienotībā ar tautu. Tāpēc darbs grūti baudāms, vienmuļš, virtuozi neizkopts, tam trūkst daiļa melodisma, — lai gan jāatzīst, ka atsevišķas vietas komponistam izdevušās.

Instrumentalajā muzikā apsveicama pievēršanās jaunatnes pedagoģiskajam repertuaram, arī mājas „muzicēšanas vajadzībām. Vērtīgas klavieru sonatas devuši Jēk. Mediņš, Jēk. Graubiņš, abi ar iezīmīgām tautas intonacijām caurstrāvotu, smalki darinātu klavieru fakturu, kur sevišķi atzīmējami polifonijas elementi. A. Žilinska 2 sonatinas svaigi atveido agrīno klavesinistu spēles paņēmienus. J. Ķepīša sonatīne vairāk valdzina kā virkne iezīmīgu rakstura gabalu klavierēm. Blakus šiem darbiem ierindojamas arī J. Ivanova variacijas klavierēm. Valsts izdevniecības auglīgā iniciatīva šo darbu pasūtīšanā jāturpina arī citu instrumentu laukā, neaizmirstot tautas instrumentus — kokles, akordeonu, ģitaru u. c.

Latviešu komponisti aizvien cītīgi pievērsušies tautas dziesmas apdarei. Šis jaunrades žanrs jaunu nozīmību iegūst mūsu dienās. Zināma veida pirmreizējs mēģinājums latviešu muzikā, šķiet, ir M. Zariņa jaunais darbs — cikls no 12 latviešu tautas deju melodijām kora apstrādājumos. M. Zariņa darbs ir ne tikvien ļoti vajadzīgs un atsvaidzinošs ieguldījums mūsu koru repertuarā, bet, liekas, arī choreografijā. Tas var izraisīt auglīgus secinājumus. Daudzās dziesmās autors tālu aiziet no parastā etnografiskā primitivā latviešu «danču» muzikas veidojuma, droši atīstot ritmomelodisko materialu, izraisa ne mazums īpatni raksturīga un gleznaina elementa. Jāatzīmē, ka šinī savdabīgajā darbā daļēji traucē burtiska pieturēšanās pie dainu tekstiem, tanīs gribas saklausīt arī asāku laikmetīgu elementu, kas kāpinātu darba interesi un saderētu ar autora jaunrades metodi. Vienā no pēdējām Komponistu savienības sanāksmēm mūsu lielmeistars, tautas mākslinieks Alfreds Kalniņš sagādāja priecīgu gandarījumu ar kuplu pagājušās vasaras jaunrades birumu, sniedzot ap 20 tautas dziesmu apstrādājumu solo balsij ar klavierēm un korim. Autora pianistiski meistarīgās rokas demonstrēti, darbi pārsteidz ar fantazijas bagātību, dziļu un svaigu dziesmu satura uztveri un tā radošo atveidu, ar krāšņiem muzikalo tēlu raksturojumiem. Sevišķi interesants cikls «6 Rucavas tautas dziesmas» solo balsij ar klavierēm un «ziņgu» apstrādājumu cikls. Pēdējais pievērš uzmanību tām bagātībām, kuras slēpjas šinī no daudziem vienpusīgiem «tīri zemnieciskās» folkloras cienītājiem ignorētajā, pat nopeltajā tautas jaunrades žanrā. Varbūt latviešu muzikā norisināsies līdzīgs process kā krievu klasiskajā muzikā, kur komponistu jaunradē cieši iesaistījusies t. s. pilsētnieciskā folklora. Klausoties A. Kalniņa tautas dziesmu apdares, nāk prātā apsvērumi, ka autora jaunrades metode radošai fantazijai atļauj izraisīties no klavieru partijas kompozicionaliem ietvariem, un, ejot tālāk, ķerties arī pie pašas tautas dziesmas melodiskās pamatlīnijas radoša pārveidojuma. Tas vēl kāpinātu interesi par līdzīgiem darbiem un seno tautas dziesmu, ko dažkārt pie mums uzskata par sastingušu, nemainīgu, tuvinātu mūsdienu laikmetīgajai izjūtai.

Jauno darbu pārskats apliecina, ka mums ir spējas un griba pildīt lielos uzdevumus, ko padomju tauta uzliek saviem muzikas māksliniekiem, ka aizvien aug sabiedriskā tendence komponistu darbā. Bet mūsu jaunradē vēl daudz trūkumu. Nereti jaunajos skaņdarbos, kas nonāk līdz sabiedriskai apspriešanai, trūkst daiļuma, pārliecinošu raksturu, spējas iekļauties tautas sirdī. Parādās ne mazums pelēku, vēsu, «negludinātu» solo un kora dziesmu. Te viss atkarīgs no komponista individualajām spējām cienīgi atveidot mūsu laikmeta varenību, padomju dzīves dižumu un daiļumu. Lai to sasniegtu, komponistiem ciešāk jāieskatās apkārtnē, jānovēro, jāizprot tie sabiedriskie procesi, kas norisinās Padomju Latvijas laukos un pilsētās. Kolektivizacijas process uz laukiem, socialistiskais darbs rūpnīcās, piegādes celtniecība, visas dzīves plaukšme — lūk, parādības, kas iedvesmo padomju māksliniekus. Viss līdz šim sasniegtais ir tikai pirmais solis Padomju Latvijas muzikas jaunrades augšupejā.

Latvijas PADOMJU KOMPONISTU SAVIENĪBĀ

Latvijas Padomju komponistu savienībā notika jaunrades sanāksme, kas bija veltīta Alfrēda Kalniņa jaunākajiem darbiem.

Vecmeistars sniedza pāri par 20 tautas dziesmu un seno ziņģu apstrādājumu solo balsij un koriem — darbus, ko komponists izstrādājis šovasar. A. Kalniņa jaunās dziesmas autora pavadījumā dziedāja M. Pūce. Komponista īpatais stils tautas dziesmu apdarē mums pazīstams jau no viņa senāk izdotā Latgales tautas dziesmu krājuma. Sevišķi daudz izdomas un spožas meistara mākas autors parāda dziesmu pavadījumos, — tās ir raksturīgas, valdzinošas skaņu gleznas. No tautas dziesmas meldijas ar vienkāršiem līdzekļiem komponists izveido oriģinalu pilnvērtīgu mākslas darbu.

Gandarījumu sagādā arī Alfreda Kalniņa jaunie tautas dziesmu harmonizējumi koriem. Šoreiz tie būs veicami arī pašdarbības kolektīviem.

M. Z.

Par starptautiskām temām

1. Kara kurinātāji atmaskoti

Biedra J. V. Staļina atbildes uz «Pravdas» korespondenta jautājumiem visās valstīs izraisījušas varenu atbalsi. Brīvību mīlošas tautas tās uzņēma ar dziļu gandarījumu; anglosakšu imperialisti — ar slikti apslēptu samulsumu.

J. V. Staļina atbildes visas pasaules priekšā atmasko Londonas un Vašingtonas valdošās aprindas un to līdzskrējējus kā tautu sadarbības pretiniekus un jauna pasaules kara kurinātājus. No biedra Staļina atbildēm nepārprotami redzams, ka ieinteresētās lielvalstis divas reizes panāca principialu vienošanos par Berlines jautājuma pozitīvu atrisinājumu un ka abas šīs reizes ASV un Anglijas valdības tīši, realizējot agresīvu pretpadomju politiku, izjaukušas minētās vienošanās. Biedrs Staļins savā intervijā spilgti parāda šīs avanturistiskās politikas iemeslus: ASV un Anglijas vadītāji nemaz nevēlas panākt vienošanos ar PSRS. Tāda vienošanās taču paralizētu imperialistu kara histeriju un bruņošanās drudzi. Tā atņemtu katru jēgu anglosakšu monopolistu agresīvai politikai. ASV un Anglijas reakcijai vajadzīga nevis vienošanās ar PSRS, bet gan sarunas ar PSRS, lai tad meligi uzveltu vainu par šo sarunu izjukšanu... Padomju valdībai. Šīs taktikas cienītāji cer piekrāpt pasaules sabiedrisko domu, «pierādīt», ka PSRS ir «agresiva», ka tāpēc attaisnojams bruņošanās drudzis un karš neizbēgams. Šāds, ar atļauju teikt, «pierādījums» lieliski iederētos vispārējā kara histerijā, ko pēdējā laikā inscenē atomu diplomati no Volstrita un Sitijas.

Savu agresīvo, antinacionalo politiku dolara bloka pārstāvji cenās pasniegt kā miermīlīgu sadarbības politiku. Šos centienus pilnīgi izjauc biedra Staļina atbildes, kas atmasko pašreizējo ASV un Anglijas vadītāju politiku kā agresijas politiku, kā jauna kara izraisīšanas politiku.

Bet biedrs Staļins savā intervijā parāda ne tikai anglosakšu imperialistu politikas būtību vien; nē, viņš skaidri norāda arī, ar ko vienīgi var beigties šī politika un tās spilgtā izpausme — Berlines avantura, kuru pēdējā laikā auž angļu un amerikaņu reakcionari ar Francijas, Ķīnas, Kanadas, Beļģijas, Argentinas, Kolumbijas un Sirijas vistiešāko atbalstu. «Tā var beigties tikai ar jauna kara kurinātāju kauna pilnu neveiksmi» ... jo... «tautu atmiņā vēl pārāk dzīvas nesenā kara šausmas, un pārāk lieli ir sabiedriskie spēki, kas aizstāv mieru...»

2. Parīt vēlēšanas ASV

Priekšvēlēšanu kampaņa ASV sasniegusi savu kulminacijas punktu — parīt, 2. novembrī, amerikaņi vēlēs kongresu un prezidentu.

Kongresa vēlēšanas ir tiešas. Ievēlēs no jauna visu pārstāvju palatu — 435 deputatus un vienu trešdaļu senata — 32 senatorus, kuriem pilnvaras šogad beidzas. Pārstāvju palatai vienu pārstāvi ievēl ik uz 300 tūkstoš iedzīvotājiem. Bieži apdzīvotie štati (Ņujorka, Pensilvanija, Kalifornija) sūta uz palatu desmitiem pārstāvju. Uz senatu toties katrs štats sūta vienādu senatoru skaitu — divus. Ik divus gadus pārvēl 32 senatorus, vēlēšanas notiek tikai vienā trešdaļā štatu. Beidzot, elektorus, kuri pēc tam izvēlēs prezidentu, katrs štats ievēl tādā skaitā, cik tam pārstāvju kongresā. Elektoru kopskaits ir 435+96=531. Kaut gan prezidentu ievēl oficiali tikai janvara sākumā, kad elektoru balsošanas biletenus svinīgi atver jaunā kongresa pirmajā sesijā, prezidenta vēlēšanu rezultatus var jau diezgan precīzi noteikt daudz agrāk — pēc kongresa vēlēšanu rezultatiem. Kurai partijai ir vairākums kongresā, tai arī perasti elektoru vairākums.

Amerikaņu prese pēdējā laikā parādīja, ka kongresa vēlēšanās uzvarēs republikaņi un prezidenta vēlēšanās — republikaņu kandidats Tomass Djuijs, kaut gan tā vienbalsīgi atzīst, ka «Djuijam amerikaņu tautā nav ne popularitates, ne autoritates». «Djuija spēks slēpjas Trumena vājumā», — norādīja nesen žurnals «United States News and World Report», — «tie, kas balsos par Djuiju faktiski pirmā kārtā balsos pret Trumenu, kas kompromitējies masās kā Ruzvelta kursa nodevējs.»

ASV tauta pret notiekošo priekšvēlēšanu jandaliņu izturas visai pasīvi. Trumena patetiskās runas vēlētājus ietekmē tik pat maz, cik Djuija trafaretie joki. Vēlētāji saprot, ka abi šie buržuazisko partiju kandidati ir tikai Volstrita dažādas rokas un ka no tā, vai kongresā būs vairākums demokratiem vai republikaņiem, ASV imperialistiskās politikas kurss ne par mātu negrozīsies.

Kas atbalsta Djuiju? Pirmā kārtā *monopolistiskā kapitala galvenie dūži* — Dipons, Melons, Rokfellers, Morgans, Pjuijs, tad vēl lauku un pilsētu sīkburžuazija. Trumenu tāpat atbalsta monopolistu grupas, augstākā birokratija (kas pieder pie demokratiskās partijas) un strādnieku aristokratija, kam ievērojama ietekme lielās arodbiedrību federacijās: RAK un ADF.

Pret abām galvenajām buržuaziskajām partijām uzstājas progresīvā partija un tās kandidats Henrijs Volless. Volless ir vienīgais prezidenta kandidats, kam ir entuziastiski sekotāji (amerikaņu prese raksta: «fanatiski piekritēji»). Par spīti nedzirdētam teroram, līdz 1. augustam Vollesa partija turpat 40 štatos bija savākusi simtiem tūkstošu parakstu, kas bija nepieciešami pēc ASV konstitucijas šīs partijas kandidatu ievešanai vēlēšanu biletenos. Par Vollesu balsos galvenokārt progresīvie strādnieki, sīkie fermeri, demokratiskā inteliģence, nēģeri, kā arī daudzi slavu, ebreju un italu tautības vēlētāji. Vollesa partija kongresa vēlēšanās izvirzījusi 120 kandidatus deputatu amatam, 11 — senatoru un 12 — štatu gubernatoru amatam.

No vairāk nekā 90 miljoniem pieaugušo amerikaņu līdz šim vēlēšanu sarakstos reģistrējušies nedaudz pāri 50 miljoniem jeb ap 60 proc. Pārējiem visādi mantas, rases, izglītības, pastāvīgas dzīves vietas u. c. cenzi laupa elementārās tiesības piedalīties vēlēšanās. Vairāki miljoni iedzīvotāju, vienkārši aiz politiskās apatijas, nepiedalās vēlēšanās. Arī visus reģistrētos negaida ierodamies pie urnām. Tā redzam, ka tāpat kā visās iepriekšējās vēlēšanās, arī šogad ASV prezidentu ievēlēs ASV pieaugušo iedzīvotāju neievērojama daļa (20—30 proc.).

Komentēdams priekšvēlēšanu kampaņas pēdējās dienas, BBC korespondents Vašingtonā Lenards Meils uz vēlētāju vispārējās apatijas fona atzīmēja, ka pēdējā nedēļā Djuija un Trumena savstarpīgie uzbrukumi paasinājušies. Trumens nosauca Djuiju par hitlerieti un atklāja vēlētājiem, ka Djuijs pieprasījis no saviem padotajiem advokatiem pusi no viņu algas... Djuijs savukārt nepaliek parādā Trumenam. Viņš dēvē savu sāncensi par «stulbeni» un brīdina Amerikas ebrejus, ka Trumens ir pret Palestinas neatkarību... Šīs savstarpīgās lomas, — ziņo korespondents, — mazliet uzjautrinājušas (?) atmosferu. Meils norāda, ka demokrati pieliek visas pūles, lai uzvarētu senata vēlēšanās un tādā kārtā sev nodrošinātu vismaz vicepreziden ta amatu. BBC korespondents atzīmē, «ka Vollesa partija kopsumā var iegūt ļoti ievērojamu balsu skaitu, bet pateicoties neproporcionalajām vēlēšanām, tai maz izredžu gūt vairākumu atsevišķos štatos».

Kamēr abas buržuaziskās partijas pašreiz drudžaini mobilizē vēlēšanu kampaņai savu aparatu, kurš pēc tam uz diviem gadiem (līdz nākošām vēlēšanām) izbeidz savas funkcijas — tikmēr progresīvā partija priekšvēlēšanu kampaņu uzskata nevis kā savas politiskās darbības kulminacijas punktu, bet gan kā nopietnu skolu un līdzekli partijas organizatoriskai nostiprināšanai.

Neatkarīgi no vēlēšanu iznākuma, tas nopietni konsolidēs Amerikas politiskajā arenā tos spēkus, kas cīnās par mieru, demokratiju un progresu.

M. Vinters

Tautas atbrīvošanas cīņas frontēs

Ķīnā

1948. gada 9. aprilī Čan-Kai-ši uzstājās ar lielu runu Nacionalajā sapulcē, kas viņu bija ievēlējusi par valsts prezidentu: «Es svinīgi solos, ka komunistu karaspēks dienvidos no Huanhe upes tiks iznīcināts pusgada laikā. Es paziņoju jums, ka esmu absoluti pārliecināts, ka komunistus izdosies apspiest. Esat mierīgi... Es varu garantēt Ziemeļķīnas drošību»...

Kā redzam, ambicijas runātājam netrūka. Bet kā ir ar viņa municiju? 6 mēneši pagājuši. No Gomindana reklamētā pretuzbrukuma nav ne vēsts. Toties plašā frontē no Čančunas ziemeļos līdz Kaifinai dienvidos noris Ķīnas atbrīvošanas armiju sekmīgās uzbrukuma operacijas.

Pēc 1947./48. gada lielās ofensivas Ķīnas demokrati cieši pievirzījās Jancze upei. Bet to aizmugurē palika spēcīgi Gomindana atbalsta punkti: Čančuna un Mukdena — Mančžurijā, Beipina, Czinčžou, Tjanczina — Ziemeļķīnā, Czinana, Čifu, Veichaveja — Šanduņas pussalā, Taijuana — Šansi provincē un Kaifina — Chenanas provincē. Uz šiem atbalsta punktiem Gomindans lika sevišķas cerības. Čan-Kai-ši personīgi inspicēja tos. Turp nogādāja izlases karaspēku, daudz artilerijas un tanku.

Tomēr reakcijas plāni noturēt savās rokās svarīgos placdarmus ziemeļos no Jancze upes, lai tur saistītu demokratu galvenos spēkus — izgāzās. Septembra beigās Ķīnas demokratiskais karaspēks pārgāja izšķirošā uzbrukumā. Pirmo trieciienu demokrati vērsa pret Šanduņas galvaspilsētu Czinanu un atbrīvoja to. Demokratiem tagad pavēries ceļš uz Čifu un Veichaveju.

Nākošo operaciju Ķīnas atbrīvošanas armijas daļas realizēja Ziemeļķīnā. Straujā trieciienā demokrati pārgrieza Mukdenas-Tjanczinas dzelzceļu un ieņēma svarīgu pilsētu Czinčžou. Czinčžou krišana nostādīja Mukdenas garnizonu kritiskā stāvoklī.

Oktobra sākumā Ķīnas demokrati pēc īsas, bet sīvas kaujas atbrīvoja Mančžurijas galvaspilsētu Čančunu. Līdz ar to Mančžurijā gomindaniešu rokās palicis tikai viens — Mukdenas placdarms. Pēdējās ziņas no Ķīnas vēsti, ka demokratu uzbrukums šim svarīgākajam Gomindana atbalsta punktam jau sācies.

Ķīnas nacionalās atbrīvošanas armijas sekmīgas uzbrukuma operacijas veic arī dienvidu un rietumu sektoros. Ieļu cīņas rit Taijuanā. Pēc divu gadu ielenkuma kritusi arī Henanas provinces galvaspilsēta Kaifina, kas kopā ar Czinanu sedza pieejas Gomindana Ķīnas galvaspilsētai — Nankinai. Tagad demokratiem pavēries ceļš uz Jancze grīvu — uz Šanhaju un Nankinu.

Ķīnas tautas atbrīvošanas armijas uzbrukums turpinās.

Fakti, kas runā paši

ĢIMENES DZĪVES TIKUMI ANGLIJĀ

Anglijā, kur skolās vēl šobaltdien nav atcelti miesas sodi, nav aizliegts pielietot šo Dikensa laika «audzināšanas līdzekli» arī attiecībā uz savu laulāto draudzeni. Zem virsraksta «Sitiet savu sievu, ja jums tas tīk», Londonas avīze «News Chronicle» raksta:

«Vīram ir tiesības fiziski sodīt savu sievu, bet šim nolūkam jālieto rīkste, kas nav resnāka par viņa vidējo pirkstu. Tāds ir lēmums, ko pasludināja Brentfordas grafistes tiesnesis Riss, izskatot kādas sievietes laulības šķiršanas pieprasījumu.»

HOLIVUDAS POPULARĀKAIS AKTIERIS

Pēc pretamerikaniskās darbības izmeklēšanas komisijas procesiem, ASV kino metropolē Holivudā valda liela nospiestība. Kā ziņo laikraksts «The New-Yorker», «firma «Metro-Goldwyn-Mayer» laipni, bet kategoriski lūdz studijas apmeklētājus atturēties no politisku un jebkuru strīdīgu jautājumu iztirzāšanas.» Tāpēc nav nekāds brīnums, ka šādos apstākļos vispopulārākā Holivudas «zvaigzne» patlaban ir suns vārdā — Lesija. Kāds studijas darbinieks pat izteicies:

«Mēs mīlam Lesiju. Mēs ticam Lesijai. Lesija nevar nostādīt studiju neveiklā stāvoklī. Lūk, Kesrine Hepberna uzstājas ar runām par labu Vollesam. Bet Lesija nesaka runas. Mums jāpateicas dievam par Lesiju.»

VĒL PAR «MARŠALA PLĀNU»

Kā ziņo laikraksts «In Fact» sakarā ar «Maršala plānu» uz Rietumeiropu drīzā laikā nosūtīs sīrupu atspirdzinošā dzēriena Koka-Kola izgatavošanai kopvērtībā par 398.000 dolaru. Koka-Kolas sīrups tagad figurēs palīdzības programas preču sarakstā līdzās viniem, tabakai, avīzēm un žurnaliem, ar kuriem amerikaņi grib izglābt Eiropu no «sarkanajām briesmām».

AKTRISES LIKTENIS

Kādreiz slavenā amerikaņu dziedātāja Meja de Suza, kas šī gadu simtena sākumā ar savu balsi sajūsmināja publiku daudzās Eiropas galvaspilsētās, šovasar nomira bada nāvē Čikagā. Apbedīšanas izdevumus uzņēmās kāds apbedīšanas biroja īpašnieks, kurš pazina dziedātāju viņas panākumu gados...

BAGĀTNIEKI CIETUMĀ

Londonas avīze «Daily Mirror» nesen spilgti raksturojusi angļu tieslietu sistemas šķirisko raksturu. Izrādās, ka ieslodzītajiem bagātniekiem cietumā klājas ne sliktāk kā savās mājās, un viniem pat nav jāatsakās no ierastajām ērtībām. Avīze raksta:

«Dienvidanglijas cietumos bagātajiem ieslodzītajiem ir privilegēta apkalpošana. Tā, piemēram, bagātniekam, kas izcieš spaidu darbu sodu, katru dienu pasniedz olas, tabaku, un viņa mīļāko torti, ko izgatavo viņa privatais pavārs.»

MEDICINISKĀ SIMFONIJA

Gintera koledžas zālē ASV notika koncerts, kurā tika izpildīta jauna orkestra svita ar nosaukumu «Hospitalis». Šīs kompozicijas tema ir «aklās zarnas operacija»... Nav šaubu, ka Amerikas «mediciniskās» muzikas cienītājos šī svita gūs lielus panākumus.

Vārdi pirms sprieduma

VĒSTULE NO FRANKISTISKĀ CIETUMA

Ar nāves sodiem un represijām Franko mēģina paildzināt sava melnā režima dienas. Bet nekas nevar salauzt brīvību mīlošās spāņu tautas kaujas garu. Par to spilgti liecina pieaugošā masu pretestība. Par to stāsta zemāk publicējamā Hose Gomesa Gaijoso, komunista, partizana, uzticīgā republikas kareivja saviļņojošā un varonīgā vēstule. Tādu Spāniju nevar uzvarēt!

Hose Gomesa Gaijoso un desmitu Franko ķetnās nokļuvušo viņa biedru dzīve atrodas briesmās. Karunjā jau sācies viņu tiesas process. Kara prokurors apsūdzētajiem pieprasa nāves sodu.

Pretošanās varoņu neģēlīgā tiesāšanas komedija izraisīja protesta vilni pasaules sabiedrībā. Levantas un Asturijas kalnos, visos daudz cietušās Spanijas stūrišos, tāpat kā toreiz, kad cīnījās ar hitleriešiem, atskan bendi Franko brīdinošs spāņu partizanu bargais kaujas sauciens: «Asinis par asinīm, nāvi par nāvi!» Zemāk publicējam Gomesa Gaijoso vēstuli, kas nelegali sūtīta no cietuma viņa sievai, kura dzīvo Kubā.

Dārgā Končija!

Rakstu tev pēc piecu gadu pārtraukuma, ar pārcilvēcīgu piespiešanos: manu roku plaukstas pārsistas un mans fiziskais stāvoklis ļoti smags.

Nu jau ir četri ar pus gadi, kopš es atrodos Spanijā. Tie ir manas dzīves labākie gadi.

Kopš tā brīža, kad es uzkāpu uz Spānijas zemes, es darīju visu, lai izpildītu savu komunista pienākumu. Pēdējos divus gadus es vadīju Galisijas komunistisko organizaciju. Mūs — mani un Antonio Seoani — nodeva nelieši. Šā gada 11. jūlijā mūs notvēra frankisti Korunjā. Šai dienā man vajadzēja satikties ar Seoani viņa mājā. Bet kad es pie viņa atnācu, durvis atvēra policisti. Es metos lejā pa trepēm. Frankisti atklāja uguni un lode trāpīja man deniņos. Neraugoties uz smago ievainojumu, man sākumā izdevās izbēgt. Bet pēc stundas mani tomēr atrada un arestēja. Mans stāvoklis bija tik smags, ka mani vajadzēja ievietot slimnīcā.

Tiklīdz mēs ieradāmies hospitalī, civilās gvardes sevišķās daļas «specialisti» sāka pratināšanu. Tikai pēc tam man izdarīja operaciju.

Mani ievietoja vienu pašu lielā istabā. Pie manas gultas stāvēja divi civilie gvardi, četri kareivji dienu un nakti mērīja soļiem koridoru. Manas kājas bija ieslēgtas važās un piekaltas pie gultas, rokas — ieslēgtas dzelžos, kurus nenoņēma pat ēšanas laikā. Pēc vienpadsmit dienām, kaut gan es biju ļoti vājš un varēju staigāt tikai ar citu palīdzību, mani pārveda civilās gvardes kazarmās. Tai pašā naktī sākās «pratināšana». Es uzskatītu par labāku nomirt nekā vēlreiz pārdzīvot visu to. Mēneša laikā es zaudēju 25 kg svara, visas manas iekšas ir atsistas, es pastāvīgi spļauju asinis. Es ar lielām mokām turu spalvaskātu.

Frankistu niknumam nebija robežu — pusotra mēneša laikā viņiem izdevās arestēt tikai vienpadsmit patriotu, bet sešas dienas pēc mūsu aresta partizani pārgāja uzbrukumā. Kad mēs uzzinājām, ka mūsu biedri turpina cīņu, it kā vēlēdamies parādīt mums, ka viņi nenoliks ieročus, ne sitieni, ne mocības nevarēja apklusināt mūsu prieku.

Ar pirmo septembri mani un manus biedrus sāka vest ārā no kamerām uz divas stundas ilgu pastaigu cietuma pagalmā, tomēr nelaujot mums tuvoties vienam pie otra.

Frankisti steidz izbeigt mūsu lietu. Viņi steidzas iznīcināt mūs. Acīm redzot man un Antonio Seoanem neizbēgt nāves. Ar mums grib izrēķināties novembra sākumā.

Nosaukšu tev arestēto komunistu vārdus: Antonio Seoane — strādnieks; Huans Romero Ramoss — strādnieks; Hose Batrina — ārsts; Hose Ramons Diass — drēbnieks; Hose Rodrigess Kamposs — strādnieks; Huans Martiness — zemnieks. Kopā ar mums sēž četras sievietes. Visas četras izturās lieliski un frankistiem neizdevās izdabūt no viņām neviena vārda. Tās ir — strādniece Marija Blaskesa, kurai vēl līdz šai dienai nav izņemta lode no vēdera; Klementina Galjego, kura gandrīz nevar staigāt; skolotāja Karmena Orosko, kura slimo ar sirdskaiti un Hosefina Gonsalesa Kudeiro.

Mēs esam pilnīgi izolēti no pārējiem 250 politieslodzītiem. Fašisti baidās no mūsu iespaida sekām. Viņi pielieto noziedzīgas provokacijas. Viņi ieveda mūsu grupā spiegu, kurš mēģināja iebaidīt mazāk piedzīvojušos biedrus un sanaidot mūs, lai kara tribunalā mēs runātu katrs par sevi. Frankisti labi zina, kādu saviļņojumu izsauca mūsu arests Galisijā; viņi zina, ka komunisti nelūgs piedošanu kara tribunala sēdē. Tāpēc viņi visādi mēģina salauzt ieslodzīto garu.

Nesen cietuma vadība saņēma jaunas drakoniskas pavēles. Cietuma sargi, kuri kalpo šai cietumā jau divdesmit gadus, stāsta, ka viņi nav redzējuši neko tamlīdzīgu...

Mīlā Končija, man gribētos pastāstīt tev sīkāk par mūsu partijas organizaciju. Trieciens, ko mēs saņēmām, bija bargs, bet es esmu pārliecināts, ka lielākā daļa manu biedru atrodas brīvībā un partija ir tikpat stipra, kā agrāk. Galisija turpinās cīņu pret frankismu. Tu vari pateikt partijas vadībai, ka, izņemot nelieti, kas nodeva Seoani, pie mums nebija nevienu nodevēja.

Kad es gatavojos braukt uz Spaniju, es sacīju tev, ka es attaisnošu savu komunista vārdu. Es cīnījos par to, lai partijas karogs plīvotu augstu un netiktu aptraipīts. Es cīnījos netaupot savus spēkus. Kad es nokļuvu ienaidnieka rokās, es izturējos varonīgi. Tāda būs mana izturēšanās līdz pašai nāvei. Zvēru tev, ka, ja man būtu simts dzīvību, es atdotu tās bez šaubīšanās.

Ja man pietiks spēka, es uzrakstīšu vēstuli biedrenei Doloresai. Bieži, kad man likās, ka es sāku zaudēt apziņu, es sacīju sev: «Doloresa teica, ka komunistus var salauzt, bet nevar saliekt». Un mani un manus biedrus nesalieca.

Bet tagad, mana Končija, dažus vārdus par mūsu ģimeni. Varbūt, es pašreiz runāju par to pēdējo reizi. Tu esi komunistiskās partijas biedre un kā komunistei tev jābūt gatavai vīriešķīgi paciest ziņu par manu nāvi, par cīnītāja nāvi, kas kritis kaujas laukā.

Cīņa, īsta, neatlaidīga cīņa var izdarīt brīnumus. Mani nomāc tikai viens — es esmu izdarījis ļoti maz. Visu spāņu sirdīs deg ienaida uguns pret frankistiskajiem neliešiem.

Tu, protams, saproti, kāpēc es nerakstīju visu šo laiku. Es vienmēr atcerējos tevi un dēlu. Pagājis daudz gadu no tā laika, kopš mēs šķirāmies. Lai arī kādas likstas būtu gadījušās tavā dzīvē, es esmu pārliecināts, ka tu iesi pa pareizu ceļu. Es centos izpildīt tev doto solījumu, ka nekad neizdarīšu neko tādu, kas aptraipītu cīnītāja komunista godu. Tas ir mans vienīgais novēlējums mūsu dēlam. Kad viņš pieaugs, pastāsti viņam par viņa tēvu, cīnītāju komunistu. Audzini mūsu dēlu par uzticīgu komunistu un tikpat godīgu, kāds bija viņa tēvs, audzini viņam mīlestību uz tautu, uz darba ļaudīm, uz Spaniju, uz mīļoto dzimteni, par kuru viņa tēvs atdeva dzīvību. Tas ir mans pēdējais lūgums pie tevis, kā sievas un biedra.

Lai izkarotu tādu dārgumu, kā mūsu dzimtenes brīvība, vajaga ziedot daudz upuru. Kas man jādara? Vajadzīga pacietība un neatlaidība. Cīņu ugunīs — tūkstoši komunistu, cīņu ugunīs — visa spāņu tauta, par kuras laimi mums jācīnās.

Es lūdzu tevi atsūtīt jūsu foto kartites: Pepito un tavu. Varbūt es vēl paspēšu tās saņemt. Man bija tava kartīte, bet to noņēma policijā. Gribētos pēdējo reizi redzēt dēlu un tevi kaut jel uz foto kartites.

Es rakstu šo vēstuli tev jau četras dienas. Es varētu pastāstīt tev daudz ko un, ja man laimēsies, uzrakstīšu vēl vienu vēstuli.

Vai vajadzīgs atvadīties? Novēlu tev būt ļoti laimīgai. Noskūpsti mūsu dēlu viņa tēva vietā pēdējo reizi. Es sūtu tev, Končija, savu mūžīgo mīlestību.

Hose Gomess Gaijoso

1947. gada septembrī.

Latvijas Padomju rakstnieku savienības partijas pirmorganizacijā

Šais dienās notika Latvijas Padomju rakstnieku savienības partijas pirmorganizacijas pārskata un vēlēšanu sapulce. Pārskatu sniedza b. Muižnieks.

Pārskata perioda septiņos mēnešos veikts ievērojams darbs partijas organizacijas tālākā pastiprināšanā, tās vadošās lomas nostiprināšanā. Vadoties no VK(b)P CK vēsturiskajiem lēmumiem, izpildot LK(b)P CK biroja š. g. 16. marta norādījumus, partijas pirmorganizacija sevišķu vērību pievērsa rakstnieku audzināšanas un politiskās izglītības darbam, tai pašā laikā mobilizējot tos aktualai celtniecības tematikai. Lai atrisinātu šos svarīgos uzdevumus, partijas pirmorganizacija sarīkojusi vairākas plašas atklātas partijas, kā arī vispārējas rakstnieku sapulces un sanāksmes, kurās pacelti svarīgi radoša literara darba jautājumi. Tādi sarīkojumi bija veltīti jaunatnes un bērnu literaturai, Valsts izdevniecības darba iztirzāšanai un latviešu padomju lirikas jautājumiem. Šais sanāksmēs boļševistiskas kritikas gaismā atsegti trūkumi, nospraustas tālākā darba perspektivas. Līdzīgs darbs veikts arī sekcijās, īpaši tajās, kuras vada komunisti (dzejas, bērnu un jaunatnes literaturas), veikts ievērojams jauno rakstnieku kadru audzināšanas darbs jauno autoru konsultacijā, ko vada b. Lukss, kā arī laikraksta «Literatura un Māksla» un žurnala «Karogs» redakcijās.

Sevišķu vērību partijas organizacija pievērsa bezpartejisko rakstnieku politiskai audzināšanai. Pašreiz vairāki rakstnieki apmeklē Marksisma-Ļeņinisma vakara universitati, daļa rakstnieku mācās politpulciņos savās darba vietās, bet dialektiskā materialisma seminarā pie Rakstnieku savienības piedalās 20 cilvēku. Dziļāk apgūstot marksisma-Ļeņinisma teoriju, bezpartejiskie rakstnieki spēs dot idejiski augstvērtīgus literarus sacerējumus.

Atzīmējot šos sasniegumus, referents min virkni ievērojamu trūkumu partijas organizacijas darbā. Pārskatot pagājušajā gadā radītos literaros darbus, redzam, ka blakus atzīstamiem darbiem parādījušies paviršī, sekli padomju dzīves notēlojumi, kas it īpaši sakāms par dzeju; redzam, ka vairākos svarīgos žanros nav parādījies neviens lielāks darbs. Te vispirms jāmin apraksta žanrs: atsevišķi apraksti parādās no gadījuma uz gadījumu. Nedarbojas arī aprakstu sekcija. Gandrīz tāds pats stāvoklis ir arī prozā vispār. Mūsu žurnaliem un laikrakstiem nav stāsta un noveles, bet ne Rakstnieku savienības valde, ne attiecīgā sekcija nav neko darījušas, lai novērstu šo trūkumu. Kā ievērojams trūkums jāmin arī tas, ka nav īstas, dziļas boļševistiskas kritikas. Ne dzeja, ne proza vēl nav pa īstam pacēlusi kolektivizacijas temu; rūpniecības tema arī atstāta novārtā. Tādā kārtā mūsu galvenie literaturas žanri vēl nav kļuvuši par spēcīgu ieroci darba ļaužu rokās cīņā par mūsu lauku kolektivizaciju un socialistiskās rūpniecības celtniecību. Nav pietiekami izvērsta cīņa pret buržuaziskā nacionalisma ideoloģiju, pret reakcionarām literaturas teorijām. «Literaturā un Mākslā» un «Karogā» parādās atsevišķi raksti, taču to vajadzēja būt daudz vairāk; abiem izdevumiem šai ziņā vajadzēja kļūt daudz kaujnieciskākiem.

Šie un daudzi citi trūkumi latviešu padomju literaturā rodas galvenokārt tāpēc, ka daudziem rakstniekiem vēl joprojām vājas politiskas zināšanas. Bez marksisma-Ļeņinisma zināšanām arī talants apsīkst, dzejošana pārvēršas vieglā čalošanā vai pat ieslīd kaitīgā tukšā formas skandināšanā. Tas bagātīgi izpaužas daudzu jaunu rakstnieku darbos. Daži rakstnieki, būdami idejiski sekli un neko nedarīdami, lai nopietni apgūtu marksisma-Ļeņinisma teoriju, jau vairākus gadus nespēj neko uzrakstīt (A. Ķeniņš, K. Freinbergs, P. un A. Birkerti u. c.). Ir rakstnieki, piem., V. Klivers, kas uzņemas lielas saistības, bet, nebūdams pietiekami bruņojies ar marksisma-Ļeņinisma zināšanām un literarā darba techniku, nespēj tās izpildīt un rezultatā māna sevi un sabiedrību.

Debatēs J. Grants atzīmēja, ka daudzi rakstnieki vēl neizprot boļševistisko kritiku un paškritiku. Partijas organizacijai jāpanāk tāds stāvoklis, lai visi rakstnieki pareizi izprastu boļševistiskās kritikas un paškritikas nozīmi radošā darbā. — Lai rastos labi darbi par kolektivizacijas procesu mūsu laukos, Rakstnieku savienības valdei jāpraktizē rakstnieku radošie komandējumi uz republikas kolhoziem.

A. Balodis un V. Lukss savās runās pievērsās jauno autoru audzināšanas jautājumam. Līdzšinējais darbs bijis apmierinošs, taču turpmāk tas vēl jāpastiprina. Jāpalīdz topošajiem rakstniekiem apgūt marksisma-Ļeņinisma teoriju, izprast padomju dzīves procesus, apgūt profesinalo māku.

Arī K. Krauliņš uzsvēra radošo komandējumu nepieciešamību, kaut gan to realizaciju apgrūtina tas, ka daudzi rakstnieki strādā dažādās iestādēs un nav iespējams tos atraut no tekošā darba. Biedrs Krauliņš arī uzsvēra nepieciešamību pacelt latviešu literaturas kritiku vēl augstākā boļševistiskās principialitates līmenī.

Partijas Kirova rajona komitejas sekretars A. Eglītis uzsvēra, ka partijas pirmorganizacijai turpmāk lielāka uzmanība jāpievērš jauno rakstnieku audzināšanai. Arī t. s. «veco» rakstnieku līdzšinējais darbs vēl pilnīgi neapmierina lasītāju masu prasības. Tās ir augstas, un rakstnieku pienākums šīs prasības apmierināt pilnā mērā.

J. Loganovskis atzīmēja, ka turpmāk partijas pirmorganizacijai, tāpat Rakstnieku savienības valdei daudz aktivāk nekā līdz šim jākontrolē katra atsevišķa rakstnieka radošais darbs tai ziņā, kā tiek pildītas uzņemtās saistības, vajadzības gadījumā sniedzot nepieciešamo palīdzību, lai solījumi nepaliktu tikai solījumi.

LK(b)P CK Propagandas un aģitacijas daļas vadītāja vietnieks K. Tolmadževs vērsa rakstnieku uzmanību un nepieciešamību aktivāk līdzdarboties citās mākslas nozarēs. Izņemot A. Brodeles lugu «Skolotājs Straume», pagājušajā gadā rakstnieki nav neko devuši teatrim. Tas pats sakāms par kino dramaturģiju: līdz šim uzrakstīts tikai viens scenarijs. Par latviešu padomju operas radīšanu runājam jau trīs gadus, bet līdz šim vēl šai virzienā nekādi panākumi nav gūti.

Pieņemtajā rezolucijā Latvijas Padomju rakstnieku savienības partijas pirmorganizacija par savu svarīgāko uzdevumu uzskata panākt, lai latviešu padomju literatura visos žanros pildītu VK(b)P CK vēsturisko lēmumu uzstādītās augstās prasības, lai rakstnieki dotu mūsu staļiniskajam laikmetam atbilstošus darbus, kuros visā augumā parādītu padomju dzīves cēlēju tēlus. Jaunievēlētā biroja uzdevums pacelt kritikas līmeni; Rakstnieku savienības izdevumos, kā arī vispār rakstnieku darbos saasināt cīņu pret buržuaziskā nacionalisma ideoloģiju, pret starptautisko reakciju; audzināt rakstniekus Ļeņina-Staļina partijas ideju garā, lai tie kļūtu īsti idejiski stipri cīnītāji par komunismu.

•

Pēc tam notika pirmorganizacijas biroja vēlēšanas. Birojā ievēlēti: b. b. Feldmane, Loganovskis, Balodis, Muižnieks, Lukss. Biroja sekretare b. Feldmane.

LIELO SVĒTKU PRIEKŠVAKARĀ

Visos republikas apriņķos un pagastos notiek rosīga gatavošanās Oktobra socialistiskās revolucijas 31. gadadienai. Talsu apriņķa Nogales pagasta zemnieki pašu spēkiem izremontējuši tautas nama ēku, kuru atklās Oktobra revolucijas svētku dienās. Šai tautas namā Nogales pagasta iedzīvotāji iekārto zāli pašdarbības pulciņu nodarbībām, kā arī atsevišķas kolchoznieku telpas. Tādas pašas telpas būs iekārtotas arī Talsu kulturas namā.

Talsu kulturas nams sakarā ar Oktobra socialistiskās revolucijas 31. gadadienu organizē specialu izstādi.

Oktobra revolucijas priekšvakarā vērtīgu balvu iegūst Jelgavas pilsētas iedzīvotāji: viņi saņem skaisti iekārtotu Kulturas namu.

Lielos padomju svētkus aktivi sagaida arī Jelgavas apriņķa pagasti. Džūkstes pagasta tautas nams gatavo A. Vanaga lugas «Slava varoņiem» izrādi. Sesavas pagasta dramatiskais kolektivs uzvedīs Arbuzova lugu «Satikšanās ar jaunību», bet Svētes pagastā uzvedīs Katajeva «Pulka dēlu» un Maļugina komediju «Vecie draugi». Vircavas pagasta iedzīvotāji noskatīsies Galiča un Isajeva lugu «Jūs izsauc Taimira».

Alūksnes apriņķa Kulturas nams organizē mākslinieciskās pašdarbības pulciņa izbraukumus uz apriņķa pagastiem.

Oktobra socialistiskās revolucijas 31. gadadienas svinībām labi gatavojas Ludzas apriņķa Kulturas nams. Tam neatpaliek Valmieras, Tukuma un citu apriņķu kulturas nami.

Arī Liepājas pilsētas darba ļaudis aktivi gatavojas Oktobra socialistiskās revolucijas 31. gadadienai. No 26 pilsētas uzņēmumiem gada plānu pašreiz izpildījuši 21 uzņēmums, tai skaitā rūpnīca «Sarkanais Metalurgs», sērkociņu fabrika, piena kombinats un citi.

Pilsētas klubos un bibliotekās sakarā ar lielajiem padomju tautas svētkiem tiek organizētas izstādes un svētku sarīkojumi. Svinīgajā Liepājas pilsētas partijas un padomju organizaciju svētku sanāksmē, kas veltīta Oktobra revolucijas 31. gadadienai, pieaicināti arī apriņķa kolchozu pārstāvji.

Liepājas Muzikalj dramatiskais teatris svētku dienās uzvedīs Staļina premijas laureata A. Safronova lugu «Maskavas raksturs».

Republikas teatri Oktobra revolucijas 31. gadadienu sagaidīs ar svētkiem veltītām pirmizrādēm. Latvijas PSR Dramas teatris svētkiem veltījis Annas Brodeles lugu «Skolotājs Straume»; Dailes teatris Šteina lugu «Goda likums»; Krievu Dramas teatris gatavo A. Sofronova lugu «Maskavas raksturs», kurā tēlota padomju cilvēku cīņa par pēckara piecgades izpildi. Tā paša autora lugu «Kādā pilsētā» gatavo Jelgavas teatris. Daugavpils teatris gatavo lugas «Goda likums» uzvedumu, bet Jaunatnes teatris lugu «Priekšvakarā» pēc Turgeņeva romana.

Monopolistu kandidats ASV prezidenta vēlēšanās: «Par mani balsos miljoni...» Cha-cha zīm.

KAITĪGA GRĀMATA

Nesen centrālā prese asi kritizēja grāmatu «Klejs Kellijs», ko skolnieku vajadzībām angļu valodā izlaidusi Latvijas valsts izdevniecība. Prese aizrādīja, ka šī grāmata neatbilst skolnieku komunistiskās audzināšanas uzdevumiem.

Par nožēlošanu šī kaitīgā grāmata nav vienīgā, ko svešvalodās laidusi kļajā Latvijas valsts izdevniecība. Pie tādām pieskaitāma arī nesen izdotā grāmata vācu valodā — «Trīs stāsti».

Folkmaņa Leandera stāstā «Brīnumgredzens» tēlots, kā kāda nabadzīga zemnieka rokās nokļuvis brīnumgredzens, kurš var apmierināt jebkuru gredzena īpašnieka vēlēšanos. Izrādēs, ka zemnieka vienīgā vēlēšanās ir iegūt zemi, un viņš bez kavēšanās arī liktu gredzenam izpildīt savu vēlēšanos, ja neiejauktos viņa sieva, pēc kuras domām, cilvēks var kļūt bagāts bez kaut kādiem brīnumiem: vajaga tikai strādāt. Un tiešām: izpildot savas sievas padomu, zemnieks sāk citādi strādāt, kļūst bagāts un piedzīvo laimīgas vecumdienas.

Tādā kārtā iznāk, ka kapitalistiskajās zemēs nabagi ir vienīgi tie, kas slikti strādā, bet labs strādnieks, neatkarīgi no mantas stāvokļa, var kļūt bagāts, cienījams cilvēks.

Otra stāsta «Kā mazajam Makselam nodega māja» autors ir P. Rozegers. Stāsts vēstī par to, kā centīgais Maksels uzcēla māju. Vēlāk šī māja nodeg, taču Maksels nenokar galvu. Viņš uzcel jaunu māju.

Kopā ar savu kolegu Leanderu Rozegers pēc būtības pierāda, ka zemnieki kapitalistiskās zemēs var būt nabagi vienīgi sava slinkuma dēļ, un ja viņi pēc stichiskām dabas nelaimēm ir spiesti atteikties no saviem nodomiem, tad tas izskaidrojams vienīgi ar viņu vājo gribu. Gluži labi saprotams, ka minētie autori, sludinot tādas domas, nemin ne vārda par darba zemnieka protestu pret apspiedējiem un pastāvošo iekārtu.

Trešais autors — Baumachs savā stāstā tīksminās ap mietpilsoņu dzīves idealu. Viņa rādītie «idealie» dzīves biedri — vīrs un sieva caurām dienām citu neko nedara, kā jūsmo viens par otru, skūpstās vai uz katra sola; lai saglabātu šādu dzīves veidu, vīrs ne tikai atteicas no savas alus krūzes, bet vispār no sabiedrības un tās interesēm.

Un viss tas ir jāapgūst mūsu skolniekiem!

V. Trojanovskis,
LVU filoloģijas fakultates
students

UZBRUKUMS SAUSUMAM

Pirms dažām dienām centralās avīzēs publicēts Ministru Padomes un boļševiku partijas Centralās Komitejas lēmums, kas iezīmē jauna posma sākumu plānveidīgā cīņā pret sausumu PSRS Eiropas daļas stepju un mežu stepju joslā.

Šai rajonā, kuram pēc auglīguma grūti atrast līdzīgu, par īstu postu kļuvis sausums. Rezultatā lauksaimniecība šeit cieš lielus zaudējumus. Tikai pēdējo 65 gadu laikā Pievolgas rajonos sausums atkārtojas vairāk nekā 20 reizes, bet citos rajonos vairāk nekā 10 reizes. Mēs visi atceramies, cik smagas sekas bija 1946. gada sausumam, kas piespieda par veselu gadu atlikt kartīšu sistemas atcelšanu mūsu valstī. Arī šogad plaši rajoni pie Volgas stipri cieta no šīs stichiskās nelaimes.

Bet vai ir pareizi sausumu saukt par stichisku nelaimi? Zinātne uz šo jautājumu jau sen devusi noraidošu atbildi. Stichisks ir tikai tas, kas nav atkarīgs no cilvēka gribas, bet sausums, kā pierādījuši daudzi pētījumi, rodas cilvēka darbības rezultatā, un cilvēkam ir visas iespējas to arī novērst.

— Cilvēkiem, — saka Engelss, — kas Mezopotamijā, Griekijā, Mazazijā un citās vietās iznīcināja mežus, lai tādā veidā iegūtu aramzemi, pat sapnī nerādījās, ka, atņemot tām kopā ar mežiem mitruma savākšanas un glabāšanas centrus, viņi liek pamatu šo zemju tagadējam postam.

Padomju agronomiskā zinātne dod arī atbildi, kā cīnīties pret sausumu un pret zemes auglīguma samazināšanos. Šo pasākumu sistema nosaukta tās pamatlicēju vārdā par Viljamsa-Dokučajeva-Kostičeva kompleksu. Svarīgākie šī kompleksa paņēmieni ir meža joslu stādīšana, kas šķērso ceļu sausiem vējiem, pareizas augsekas ievērošana, kurās kā svarīgākā sastāvdaļa ietilpst ilggadīgo zālaugu sējumi. Bez tam šis komplekss prasa noteiktu zemes strādāšanas sistemas ievērošanu, kā arī apūdeņošanas sistemas būvi, iekārtojot dīkus un citas ūdens krātuves.

Kā katrs liels uzbrukums, arī uzbrukums sausumam ir sācies ar izlūkošanu. Voroņežas apgabalā bija nodibināts Dokušajeva vārdā nosaukts pētniecības institūts, kas savos laukos jau daudzus gadus veic minētos pasākumus; arī daudzos kolchozos sāka pielietot mežu stādīšanu. Un, lūk, rezultati: pat 1946. gadā, kad visā Voroņežas apgabalā zemnieki ieguva 4—5 centnerus no hektara, pētniecības instituta laukos novāca 16,5 centneru ziemas kviešu un 15 centneru rudzu no hektara. Līdzīga aina bija arī visos pārējos kolchozos un padomju saimniecībās, kas apguva Viljamsa-Dokučajeva-Kostičeva kompleksu.

Nupat pieņemtais lēmums, runājot militarā terminoloģijā, nozīmē pāreju no vietējās izlūkošanas uz lieluzbrukumu.

Arī karte, kas ievietota avīzēs un rāda šo rajonu seju tādu, kāda tā būs pēc 10—15 gadiem, atgādina militaru karti ar tajā atzīmētām nocietinājumu līnijām. Šoreiz tie ir nocietinājumi pret sausumu, pret austrumu vējiem, kas pūš no Aizkaspijas tuksnešiem. Daudzās meža aizsargjoslas, katra vairāku simt metru plata, spēs aizturēt šos vējus. Šo stādījumu kopplatība ir 117.000 ha, kopējais garums 5.500 km.

Bet tas vēl nav viss; tie ir tikai stādījumi, ko valsts veic saviem spēkiem. Bez tam kartē redz simtiem mazāku kvadratiņu: tās ir mežu joslas, ko paredzēts stādīt kolchozu un padomju saimniecību spēkiem. Šīs joslas gan būs šaurākas — tikai dažus desmit metrus platas, bet pēc apjoma šis darbs ir vēl daudz lielāks: šo stādījumu kopplatība būs pāri par 5 miljoni hektaru. Bez tam kolchozi un padomju saimniecības stādīs mežus grāvmalās, tādā veidā apturot zemes izskalošanu. Mežu stādījumi paredzēti arī smiltājos, apturot to pārvietošanos. Kopējā mežu stādīšanas platība, ko kolchozi veiks saviem spēkiem, līdzinās mūsu republikas teritorijai. Tiks iekārtotas 4.500 ūdens krātuves, kas palīdzēs mākslīgi apūdeņot laukus un dos arī lētu elektroenerģiju.

Vēl nekad cilvēces vēsturē nebija izstrādāti tik plaši un tālu ejoši dabas pārveidošanas plāni. Pietiek teikt, ka tie skar teritoriju, kurā varētu novietoties vairākas Eiropas valstis. Tajā ietilpst 80.000 kolchozu ar 120 miljonu hektaru lielu zemes kopplatību.

Un atbilstoša šiem lielajiem mērogiem ir arī uzbrukuma plāna tālredzība. Šeit paredzēts viss — gan koku šķirnes, kas visvairāk piemērotas vienam vai otram rajonam, gan stādāmā materiala sagatavošana, gan darba mechanizacija, gan specialu mašīnu staciju dibināšana, gan kadru sagatavošana. Ievērojot šī darba lielo nozīmi, PSRS Augstākās Padomes Prezidijs izsludinājis dekretu, ar kuru paredzēts šī darba pirmrindniekiem piešķirt Socialistiskā Darba Varoņa nosaukumu un apbalvot tos ar ordeņiem.

Tikai socialistiskai valstij ir pa spēkam tik milzīga dabas pārveidošana. Kas asignētu kapitalisma apstākļos kaut vienu dolaru darbam, kas nesīs peļņu tikai pēc gadu desmitiem? Kas tur ļautu uz savas zemes bez atlīdzības iestādīt kaut vienu koku, zinot, ka šis koks sargās nevis viņa, bet kaimiņa lauku? Kas ļaus «privatas iniciativas» pasaulē regulēt zemes apstrādāšanas paņēmienus?

«Ko gribu, to daru uz savas zemes» — tā parasts runāt kapitalistiskajā pasaulē un rezultatā milzīgas zemes platības tiek izpostītas un pārvērstas par tuksnešiem. Lūk, ko par to saka skaitļi: pēdējo 4 gadu simteņu laikā ASV tika iznīcināti 540 miljoni ha mežu, bet apstādīti šai pašā laikā tikai 756,8 tūkstoš ha.

«Kad pirmie pārcelotāji ieradās Kolorado, — raksta šī štata meža asociacijas biedri, — viņi atrada šeit ne mazāk kā 36.000 kvadratjūdžu priežu un egļu mežu. Šie meži bija visiem pieejami un tūliņ kļuva par skopulības un nekārtīgas izšķērdības upuri. Uguns un bezprātīga izšķērdība iznīcināja 30 tūkstoš kvadratjūdžu mežu. Šai briesmīgai iznīcināšanai nav līdzīgas vēsturē. Rezultatā sniega sega kūst agrāk, upju režīms mainās, ūdens daudzums, ko tās nes vasarā, samazinās, zemkopība kļūst nedroša, un laiku pa laikam valsti pārsteidz sausums...»

Katram, kas spēj aptvert visu viņa acupriekšā notiekošo, ir skaidrs, ka mēs stāvam lielu briesmu priekšā.

Klaudz cirvji, dūc elektriskie zāģi, gāžas stalti koki. Kokmaterialu tirgotāji jau sen ieguvuši lielus kapitalus. Bet procentus par šiem kapitaliem, briesmīgus procentus uzbrūkošā tuksneša veidā jau maksā un vēl daudzus gadus maksās Amerikas vienkāršie cilvēki, kas nekā nav ieguvuši no izšķērdīgi iznīcinātiem mežu hektaru miljoniem.

Šāda aina mūsu zemē, protams, nav iespējama. Partijas un valdības izstrādāto dabas pārveidošanas plānu ar sajūsmu saņēma visa kolchozu zemniecība. Katru dienu avīzes ziņo par sapulcēm, kur zemnieki apspriež, kas viņiem jāveic, lai šo lielo plānu realizētu. Uz Dokučajeva vārdā nosauktā pētniecības instituta laukiem katru dienu dodas simtiem ekskursiju, kas iepazīstas ar šeit paveikto darbu un atgriežas mājās ar ciešu apņemšanos arī savus laukus pārveidot tādus, lai nekāds sausums tiem nebūtu bīstams, lai gadu gadā droši ievāktu augstas ražas.

«Paies gadi, — rakstīja «Pravda», — un nepaliks ne zīmes no sausuma draudiem, kas gadu simtus kaitējis lauksaimniecībai stepju un meža stepju rajonos. Lauki, kas vēl nesen cieta no postošajiem sausajiem vējiem, ziedēs un nesīs bagātīgus auglus jebkuros laika apstākļos. Pateicīgie pēcteči nekad neaizmirsīs Ļeņina-Staļina partijas gudros lēmumus, partijas, kas izstrādāja un realizēja dabas pārveidošanas plānu. Viņi mūžīgi atcerēsies mūsu paaudzi, kas droši stājās cīņā ar stichiju un radīja apstākļus progresivam ražu pieaugumam komunistiskās celtniecības interesēs.»

Z. Sklejāns

Latvijas Padomju architektu savienība, pirmdien, š. g. 1. novembrī, plkst. 18.00, Architekturas Lietu Pārvaldes telpās (lielajā zālē) Rīgā, 17. Junija laukumā Nr. 6

rīko

Rīgas pilsētas Republikaniskā laukuma un Latvijas PSR Zinātņu Akademijas ēku kompleksa u. c. celtņu novietņu projektu skiču

JAUNRADES APSPRIEŠANU.

Projektu izstrādājis Ļeņingradas «Ļenakademprojekt». Piedalīties apspriedē uzaicināti LPSR Padomju architektu savienības biedri un visi interesenti.

Laikraksts «Literatura un Māksla» iznāk vienreiz nedēļā. Redkoleģija: **J. Grants** (atbildīgais redaktors), **M. Buša, N. Grinfelds, A. Grigulis, A. Krūmiņš, A. Lapiņš, A. Sakse.** Redakcijas adrese Rīgā, Kr. Barona ielā 12. Telefons 21997. Runas stundas no plkst. 10—14. Numurs maksā Rbl. 1.— Abonēšanas maksa Rbl 52.— gadā. Abonentus pieņem Preses apvienība Rīgā Kirova ielā 41/43. Izdevējs Latvijas laikrakstu un žurnalu izdevniecība Rīgā Blaumaņa ielā 38/40. Iespiests Latvijas PT 1. tipografijā «Cīņa» Blaumaņa ielā 38/40. JT 11674